

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva (PEF)

Diplomová práce

**Cenné papíry, jejich charakteristika, druhy
a společenské uplatnění, právní úprava
dle NOZ č. 89/2012 Sb. (po zrušení zákona
o cenných papírech č. 591/1992 Sb.)**

Bc. Ladislava Kauerová, DiS.

© 2016 ČZU v Praze

Česká zemědělská univerzita v Praze
Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autorka práce: Ladislava Kauerová
Studijní program: Hospodářská politika a správa
Obor: Veřejná správa a regionální rozvoj

Vedoucí práce: JUDr. Eva Kadlecová
Garantující pracoviště: Katedra práva
Jazyk práce: Čeština

Název práce: **Cenné papíry, jejich charakteristika; druhy a společenské uplatnění. Právní úprava dle NOZ č. 89/2012 Sb., (po zrušení zákona o cenných papírech č. 591/1992 Sb.)**

Název anglicky: **Characteristics, types and social use of Securities. Legislation under the Civil Code no. 89/2012 Coll. (after the abolition of the Securities Act no. 591/1992 Coll.)**

Cíle práce: Cílem práce je zodpovězení hypotetické otázky:
-Zda je v ČR kapitálový trh správně ošetřen zákonem po nastolení nové legislativy?
-Proč je kapitálový trh důležitý pro dobré fungování standardního tržního prostředí?

Diplomová práce by měla poskytnout základní informace a ucelený přehled o cenných papírech, především jejich úprava v legislativě. Dále informovat o způsobu obchodování s cennými papíry, o legalitě a naopak o porušování trhu s cennými papíry (porušování hospodářské soutěže v oblasti obchodu s cennými papíry)

Autorka vyloží jednotlivá vybraná porušení právních a etických norem v dané oblasti obchodování s CP, jejich sankcionování a možnosti náprav.

Metodika: Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části bude použita zejména metoda popisná, analýza,

komparace (zvl. minulé a současné úpravy obchodů s CP) a
kompilace (citace a rešerše z odborné literatury a obecně
z odborných zdrojů).

Praktická část: Hlavní metodou v praktické (empirické) části bude
sběr dat zaměřený na stanoviska laické a zejména odborné
veřejnosti. Metoda bude statistická (kvantitativní či i kvalitativní)
sběr dat a jejich vyhodnocování.

Část praktická, složená z několika kapitol, bude dále zpracovávat
"návod" jak prakticky postupovat od prvních kroků k obchodům
s cennými papíry na internetu.

Při tvorbě dotazníku a zjišťování empirických dat využije
autorka konzultaci s odborníky z katedry statistiky a humanitních
věd (sociologický výzkum) na PEF ČZU.

V části výsledky a diskuse budou výsledky práce
a dotazníkového šetření sumarizovány a zhodnoceny.

Doporučený rozsah
práce: 60 - 80 stran

Klíčová slova: cenné papíry, akcie, dluhopisy, mobilizované cenné papíry,
zaknihování, trh, burza cenných papírů, obchody, smlouva,
občanský zákoník

Doporučené zdroje informací:

1. Švestka, Dvořák et al. Občanský zákoník. Komentář. svazek I. II. III. Wolters
Kluwer 2014
2. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
3. zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích
4. [1] ELIÁŠ, K. a kol. Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou
a rejstříkem. 1. vyd. Ostrava : Sagit, 2012.
5. [5] PILKOVÁ, J. Právní úprava cenných papírů v návrhu nového občanského
zákoníku. Obchodněprávní revue, 2011.

Předběžný termín
obhajoby: 2016/17 ZS - PEF

Konzultant: odborní pedagogičtí pracovníci katedry humanitních věd PEF
ČZU

Elektronicky schváleno: 7. 3. 2016
JUDr. Jana Borská
Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno: 7. 3. 2016
Ing. Martin Pelikán, Ph.D.
Děkan

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Cenné papíry, jejich charakteristika, druhy a společenské uplatnění, právní úprava dle NOZ č. 89/2012 Sb. (po zrušení zákona o cenných papírech č. 591/1992 Sb.)" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 28. listopadu 2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní JUDr. Evě Kadlecové za vstřícný postoj a odborné rady, které mi poskytla při zpracování této diplomové práce a také prof. Ing. PhDr. Věře Majerové, CSc. za věcné připomínky při tvorbě dotazníkového šetření.

Cenné papíry, jejich charakteristika, druhy a společenské uplatnění, právní úprava dle NOZ č. 89/2012 Sb., (po zrušení zákona o cenných papírech č. 591/1992 Sb.)

Souhrn

Tato diplomová práce si klade za cíl podat základní informace a ucelený přehled o cenných papírech, především o jejich úpravě v legislativě. Práce vychází z aktuálního znění právních předpisů, jimiž jsou zejména zákon č. 89/2012 Sb. dle Občanského zákoníku. V teorii je nejprve vymezeno základní rozdělení cenných papírů a podrobněji charakterizována problematika právní úpravy cenných papírů. Následně je přiblížen kapitálový trh v rámci fungování standardního tržního hospodářství. Praktická část je věnována sběru dat od laické i odborné veřejnosti k dané problematice. Cílem šetření je, zda kapitálový trh je správně ošetřen po změně právní úpravy. Metoda vyhodnocování získaných dat je statistická. Práce dále ukazuje jak prakticky postupovat při začátkách obchodování s cennými papíry.

Klíčová slova: občanský zákoník; cenné papíry; druhy cenných papírů; emitent; burza cenných papírů; investice; akciová společnost; kapitálový trh; porušení právních norem

Characteristics, types and social use of Securities, legislation under the Civil Code no. 89/2012 Coll., (after the abolition of the Securities Act no. 591/1992 Coll.)

Summary

The thesis aims to provide basic information and a holistic overview of securities, especially their adjustment in the legislation. The thesis is based on the current wording of the legislation which are especially Act no. 89/2012 Coll. according the New Civil Code. The first part of the thesis is about the basic distribution of the securities and is characterized in detail the issue of securities legislation. Subsequently is described capital market functioning in the framework of the standard market economy. The practical part is devoted to collecting data from the lay public and experts. The aim of the survey is if the capital market is properly treated after a change in legislation. The method is a statistical evaluation. The thesis also shows how practically proceed in the beginnings of securities trading on the Internet.

Keywords: the Civil Code; Securities; Types of Securities; issuer; stock market; investment; stock company; capital market; violation of legal enactments

Obsah

1	Úvod	11
2	Cíl práce a metodika	13
2.1	Cíl práce.....	13
2.2	Metodika.....	13
3	Teoretická východiska	15
3.1	Cenné papíry a charakteristika jednotlivých druhů	15
3.1.1	Druhy cenných papírů	15
3.1.2	Cenné papíry upravované zákonem	16
3.1.3	Třídění cenných papírů podle formy	17
3.1.4	Třídění cenných papírů podle mobility	18
3.1.5	Ostatní kritéria třídění cenných papírů.....	20
3.1.6	Náležitosti cenných papírů.....	22
3.2	Analýza právní úpravy cenných papírů (zrušení zákona č. 591/1992 Sb., o cenných papírech).....	30
3.3	Kapitálový trh a jeho praxe	35
3.4	Historický vývoj kapitálového trhu v České republice	35
3.4.1	Právní normy českého kapitálového trhu.....	36
3.5	Subjekty na kapitálovém trhu	37
3.5.1	Investoři a emitenti cenných papírů	37
3.5.2	Obchodníci s cennými papíry.....	38
3.5.3	Investiční společnosti a fondy	39
3.5.4	Investiční zprostředkovatelé.....	39
3.5.5	Centrální depozitář cenných papírů.....	40
3.5.6	Burza CP Praha	41
3.5.7	Mimoburzovní trh RM-systém.....	43
3.5.8	Neorganizovaný trh OTC	44
4	Praktická část	46
4.1	Řízené rozhovory.....	46

4.1.1	První rozhovor: právník	46
4.1.2	Druhý rozhovor: právník	48
4.1.3	Třetí rozhovor: osoba pohybující se na finančním trhu	50
4.2	Dotazníkové šetření	52
4.3	Možnosti investice do cenných papírů	66
4.3.1	Poradenství klientovi o investicích	67
4.3.2	Podvodné jednání, sankce a řešení ČNB.....	69
5	Výsledky a diskuze	72
5.1	Závěry výzkumného šetření.....	72
5.1.1	Ověření stanovených hypotéz	73
5.1.2	Šetření dílčích cílů.....	74
6	Závěr	76
7	Seznam použitých zdrojů.....	78
8	Přílohy.....	81

Seznam obrázků

Obrázek 1:	Jste účastníkem na kapitálovém trhu?	53
Obrázek 2:	Jakým způsobem investujete na Burze cenných papírů Praha?	54
Obrázek 3:	Do jakého druhu cenného papíru nejčastěji investujete?	55
Obrázek 4:	Co podle Vás znamená cenný papír?	56
Obrázek 5:	Co je podle Vás burza cenných papírů?	57
Obrázek 6:	Jak se podle Vás obchoduje na Burze cenných papírů Praha?.....	58
Obrázek 7:	Jak vysokou finanční hotovost jste ochotni investovat na Burze cenných papírů Praha?.....	59
Obrázek 8:	Kdo může obchodovat na Burze cenných papírů Praha?.....	60
Obrázek 9:	Setkal/a jste se s nabídkami na možnost investování do cenných papírů?	61
Obrázek 10:	Jaké je Vaše pohlaví? Obrázek 11: Jaký je Váš věk?.....	62
Obrázek 12:	Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?.....	63
Obrázek 13:	Seznámil/a jste se během svých studií s právní problematikou cenných papírů?	63
Obrázek 14:	Pracujete / Pracoval/a jste ve finančním sektoru?	64

Obrázek 15: Pracovní zařazení na trhu práce	65
---	----

Seznam tabulek

Tabulka 1: Jste účastníkem na kapitálovém trhu?	53
Tabulka 2: Jakým způsobem investujete na Burze cenných papírů Praha?	54
Tabulka 3: Do jakého druhu cenného papíru nejčastěji investujete?.....	55
Tabulka 4: Co podle Vás znamená cenný papír?.....	56
Tabulka 5: Co je podle Vás burza cenných papírů?	57
Tabulka 6: Jak se podle Vás obchoduje na Burze cenných papírů Praha?	58
Tabulka 7: Jak vysokou finanční hotovost byste byl/a ochoten/a investovat na Burze cenných papírů Praha?	59
Tabulka 8: Kdo může obchodovat na Burze cenných papírů Praha?	60
Tabulka 9: Setkal/a jste es s nabídkami na možnost investování do cenných papírů?	61
Tabulka 10: Jaké je Vaše pohlaví? Tabulka 11: Jaký je Váš věk?.....	61
Tabulka 12: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?	62
Tabulka 13: Seznámil/a jste se během svých studií s právní problematikou cenných papírů?	63
Tabulka 14: Pracujete / Pracoval/a jste ve finančním sektoru?	64
Tabulka 15: Jaké je Vaše pracovní postavení?	65

1 Úvod

Studentka si pro svoji diplomovou práci zvolila téma Cenné papíry, jejich charakteristika, druhy a společenské uplatnění, právní úprava dle Občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. (po zrušení zákona o cenných papírech č. 591/1992 Sb.). Téma práce bylo vybráno z důvodu zájmu o tuto problematiku a snahy získat více informací o tomto tématu. Studentka by se ráda dozvěděla nové informace z oblasti zákonné úpravy cenných papírů a vlastního investování do nich prostřednictvím různých možností.

Diplomová práce je rozdělena do tří tematických okruhů. V první části se studentka zabývá stanovením cíle práce, stanovuje si hypotézy, které se bude snažit potvrdit nebo vyvrátit díky zvolené metodice řízených rozhovorů a dotazníkovému šetření, které jsou v tomto okruhu také přiblíženy.

Druhá část diplomové práce je věnována teoretickým poznatkům, zabývá se základními informacemi o cenných papírech, jejich rozdělení, charakteristice, náležitostech, právní úpravě a popisuje změny spojené se zrušením zákona o cenných papírech č. 591/1992 Sb. Dále teoretická část vychází z dispozice cenných papírů, konkrétně se jedná o smlouvy o cenných papírech, přeměnu podoby cenných papírů, imobilizaci. Studentka popisuje kapitálový trh na území České republiky, jednotlivé subjekty, které působí na trhu cenných papírů a historický vývoj, včetně právní normy používané na českém kapitálovém trhu.

Třetí, praktická část popisuje kapitálový trh a jeho praxi. Studentka vedla řízené rozhovory s odborníky z oblasti cenných papírů, provedla dotazníkové šetření na znalost problematiky ošetření trhu s cennými papíry zákony a praktické zkušenosti veřejnosti s obchodováním s cennými papíry. Studentka také absolvovala sezení s finančním poradcem, na jehož základě popíše jak prakticky postupovat při začátcích obchodování s cennými papíry.

Autorka práce zkoumala podvodné jednání na reálných případech, sankce a řešení ze strany dozorčího orgánu, České národní banky.

Autorka diplomové práce si neumí představit zánik kapitálového trhu, domnívá se, že by došlo k zániku moderní společnosti. Mnoho firem by zaniklo kvůli nedostatku kapitálu a některé výrobní činnosti by se zastavily, poptávka na trhu by převyšovala nabídku, na to není náš svět připravený. Diplomová práce si klade za cíl informovat o způsobu obchodování s cennými papíry, legalitě a také porušování zákonů při obchodování

s cennými papíry. Autorka na praktických případech vysvětlí porušení, uloženou sankci a případně stanovenou možnost nápravy ze strany České národní banky. Studentka se domnívá, že sankce a pokuty ze strany České národní banky jsou nedostačující a málo účinné. Podle autorky diplomové práce by měly být více posíleny práva investorů, aby se chránily jejich zájmy a více trestat porušení zákonů v oblasti investic s cennými papíry.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je nabídnout ucelený přehled souhrnných informací o cenných papírech jak pro odborníky, tak i širokou veřejnost. Práce by měla také zodpovědět hypotetickou otázku, zda je v České republice kapitálový trh správně ošetřen zákonem po nastolení nové legislativy a proč je kapitálový trh důležitý pro dobré fungování standardního tržního prostředí.

Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, zda je kapitálový trh správně legislativně ošetřen z pohledu subjektů, kteří se na něm pohybují (v tomto případě především klientů – investorů). Výstupem této práce je zhodnocení právní úpravy cenných papírů, návrh na změny plynoucí z výsledku kvantitativní metody šetření. Investičním poradenstvím by studentka ráda zjistila, zda i v dnešní době se vyplatí investovat finanční prostředky prostřednictvím finančních poradců (či jiných subjektů kapitálového trhu), nebo je výhodnější peníze investovat prostřednictvím banky do klasických spořicích produktů. Studentka by své volné prostředky raději investovala na trhu nemovitostí, nicméně se nechá ráda příjemně překvapit, zda se jí díky provedenému zkoumání podaří přesvědčit samu sebe, že jsou investice na kapitálovém trhu bezpečné a řádně ošetřené zákony.

2.2 Metodika

Diplomová práce je pro přehlednost rozdělena na část teoretickou a část praktickou. Pro účely diplomové práce byly použity metody dotazníkového šetření (kvantitativní metoda výzkumu) se statistickým zpracováním výstupních dat (grafy) a jako další metoda byly zvoleny rozhovory (kvalitativní metoda výzkumu). Dále jsou použity statistické metody, komparativní analýza a syntéza všech výsledků získaných v diskuzi. Výsledky zkoumání jsou popsány v závěru diplomové práce, ve kterém studentka potvrdí nebo vyvrátí své hypotézy (domněnky) a vyřeší stanovené cíle diplomové práce. Pro diplomovou práci byla zvolena deskriptivně kompilační metoda.

Při psaní diplomové práce autorka čerpala z mnoha odborných knih. K tématu je publikováno mnoho knižních i elektronických zdrojů. K těm nejvýznamnějším patří Občanský zákoník, Občanské právo hmotné od Dvořáka J. a kolektiv, dále webové stránky

České národní banky a kniha Právo cenných papírů od Kotáska J.. V průběhu psaní diplomové práce byla studentka odkázána na řadu dat a informací z Depozitáře cenných papír, Burzy cenných papírů Praha a ostatních zdrojů, které jsou uvedeny na konci diplomové práce. Studentka využila při zpracování diplomové práce rovněž cenných informací poskytnutých z řízených rozhovorů s právníky z oblasti dané problematiky a investičního poradenství ze schůzky s finančním poradcem. Pro získání informací o povědomí veřejnosti o problematice cenných papírů bylo klíčové použití dotazníkového šetření prostřednictvím webového dotazníku.

3 Teoretická východiska

3.1 Cenné papíry a charakteristika jednotlivých druhů

První významné použití právního pojmu cenný papír bylo uvedeno ve Všeobecném německém obchodním zákoníku. Tento zákoník byl vyhlášen ve Sbírce říšských zákonů z roku 1863. Česká právní teorie přizpůsobuje definice cenných papírů z přelomu 19. a 20. století aktuálním podmínkám. Jediná zákonná definice pojmu cenný papír byla obsažena v právní úpravě švýcarské v článku 945 obligačního zákona ze dne 31. března 1911. Obsah zákona byl následně přebrán do právní úpravy italské, polské a především české (Eliáš, 2012 s. 37).

Cenný papír můžeme vnímat z užšího a širšího pojetí. Z hlediska širšího pojetí pojmu jde o skutečnost, že právo je trvalé a převoditelné společně s listinou. Druhotný význam obsahuje vše ostatní. Pro vlastní výkon práva je nutné předložení listiny dlužníkovi. Následným plněním se dlužník zbavuje svého závazku plynoucího z cenného papíru, a to i v případě, že předkladatel není poctivým majitelem listiny.

Obecně (z užšího pojetí) je za cenný papír považována listina, se kterou je spojeno subjektivní soukromé majetkové právo, které se převádí, vykonává, zaniká a v některých případech i zakládá s touto listinou. Charakteristické znaky cenného papíru jsou cennost listiny a její hmotný substrát.

3.1.1 Druhy cenných papírů

Podle § 514 občanského zákoníku je „cenným papírem listina, která je spojena s právem takovým způsobem, že po vydání cenného papíru není možné právo bez této listiny uplatnit a ani převést“ (Občanský zákoník, 2014, § 514). Přesné definování je však problematické. Velká část z druhů cenných papírů je samozřejmě upravena zákonem. K cenným papírům upravovaným zákonem patří kupóny, akcie, náložné, zatimní listy, opční, skladištní, podílové listy, směnky, šeky, dluhopisy, poukázka, kmenový list, investiční listy, zemědělské skladní listy. Dále můžeme rozčlenit cenné papíry dle jejich formy nebo podle jejich mobility. Zbývající cenné papíry řadíme k ostatním cenným papírům (Marek, Ježek, 2013, s. 1-4).

3.1.2 Cenné papíry upravované zákonem

Prvním druhem upravovaným § 523 jsou cenné papíry sloužící k uplatnění práva na výnos z jiného cenného papíru tedy **kupóny**. Následný § 524 Občanský zákoník upravuje cenný papír jako **hromadnou listinu**, kterou můžeme nahradit zastupitelné cenné papíry. Dalším cenným papírem jsou **akcie** představující povinnosti a práva akcionáře k akciové společnosti. Akcie jsou upravovány § 256, práva a povinnosti jsou dány zákonem a stanovami konkrétní společnosti. **Náložné listy** jsou spojeny s právem požadovat na dopravci vydání zásilky v souladu s obsahem. Náložné listy jsou přiblíženy § 2572 až § 2577 Občanského zákoníku. **Zatimní listy** nahrazují akcie do doby splacení emisního kursu akcie. Akcii pouze nahrazuje a není tak akcií ani jejím zvláštním druhem. Zatimní listy upravuje zákon o obchodních korporacích. **Opční listy** patří také k cenným papírům upravovaných zákonem o korporacích. Opční list opravňuje uplatnit přednostní právo pro akcie vydané společností za účelem zvýšení základního kapitálu či právo na získání prioritních nebo vyměnitelných dluhopisů. **Skladištní list** představuje cenný papír spojený s právem požadovat vydání skladové věci, je upraven § 2417 Občanského zákoníku. Dalším cenným papírem je **podílový list**, s nímž je spojen podíl na majetku v podílovém fondu, a také právo na vyplácení podílu na zisku z hospodaření s majetkem podílníka v podílovém fondu. **Směnky** jsou upraveny zákonem č. 191/1950 sbírky (dále jen Sb.), zákonem směnečným a šekovým, ve znění pozdějších předpisů. Směnky rozdělujeme na vlastní a cizí. Vlastní směnka představuje bezpodmínečný slib zaplatit určitou směnečnou sumu a to osobě, která je v ni uvedena. Cizí směnka obsahuje bezpodmínečný příkaz k zaplacení peněžité sumy. Výše uvedeným zákonem jsou také upravovány **šeky**, které obsahují bezpodmínečný příkaz osobě, jež je uvedena v šeku, případně doručiteli šeku uhradit konkrétní peněžitou sumu výstavci pohledávky (Marek, Ježek, 2013, s. 6-10).

Dluhopisům je věnován zákon č. 190/2004 Sb., o dluhopisech ve znění pozdějších předpisů. Dluhopisy jsou zastupitelnými cennými papíry spojenými s právem požadovat splacení jmenovité hodnoty dluhopisu k datu splatnosti dluhopisu a placení výnosu z dluhopisu ke konkrétnímu datu. Zároveň je zde povinnost osoby, která dluhopis vydala, toto právo uspokojit.

Upravený § 1939 je cenný papír **poukázka**, u níž přímé právo vzniká poukazníkovi proti poukázanému, přijme-li poukázaný poukázku. Poukazník je oprávněn vybrat

u poukázaného vlastním jménem plnění a naopak poukázanému se přikazuje prostřednictvím poukázky, aby plnil na účet poukazatele. Poukázku je možné vystavit na doručitele nebo na řad.

Převoditelný cenný papír, který umožňuje vyjádřit podíl ve společnosti s ručením omezeným je **kmenový list**. Nově omezení pro společnosti s ručením omezeným s vydáním pouze kmenových a prioritních akcií není platné. Stanovy mohou tento cenný papír vybavit různým okruhem práv. Toto je upravováno zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích. Přímé upravování se nyní týká i kusové akcie, které neobsahují jmenovitou hodnotu a podílejí se na základním kapitálu poměrem k počtu vydaných akcií.

Cenné papíry na jméno opravňující ke koupi akcií, jež jsou určeny k prodeji během procesu privatizace, byly investiční kupóny. Další variantou byla možnost nabytí akcií investičního fondu a v následné vlně procesu získání podílových listů podílových fondů v rámci privatizace. Investiční kupóny jsou upraveny zákonem č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby a nařízení vlády ČSFR č. 383/1991 Sb., o vydání a použití investičních kupónů, ve znění nařízení vlády ČSFR č. 69/1992 Sb., následně byl tento předpis zrušen. Investiční kupón představovala registrovaná kuponová knížka. Použití investičního kupónu bylo jednorázové.

Zemědělské skladní listy představují vlastnické a zástavní právo ke zboží uskladněnému v prostorách zemědělských veřejných skladech. Uvedený cenný papír je upravován zákonem č. 307/2000 Sb., o zemědělských skladních listech a zemědělských veřejných skladech a o změně některých souvisejících zákonech (Kotásek, 2014, s. 24).

3.1.3 Třídění cenných papírů podle formy

Třídění cenných papírů podle jejich formy rozlišujeme na základě § 518 cenné papíry na doručitele, cenné papíry na řad, cenné papíry na jméno. Toto členění obsahuje určení dané osoby, které náleží práva vyplývající z cenného papíru a je jeho majitelem. Důležitým aspektem je upřesnění způsobu, jakým bude zajištěna převoditelnost cenného papíru (Svejkovský, 2012, s. 131-132).

Cenné papíry na doručitele

Typickým znakem pro cenný papír na doručitele je absence uvedení oprávněné osoby v textu listiny. Podle ustanovení § 1103 Občanského zákoníku se vlastnické právo

převádí smlouvou k okamžiku jeho předání. V situaci, kdy osoba, která cenný papír předloží povinnému, je povinný povinen této osobě plnit. Povinný je osoba, která přijala závazek a předkladatel je osoba, která tento závazek akceptuje. Povinný se tímto zbaví svého závazku, kromě případu, kdy povinný musel vědět, že předkladatel cenného papíru není k předložení cenného papíru oprávněný (Marek, Ježek, 2013, s. 30).

Cenné papíry na řad

Cenné papíry na řad naopak obsahuje uvedení osoby v textu listiny. Prostřednictvím jména na jehož byl cenný papír vydán, nebo jemuž svědčí řada indosamentů. Indosament neboli rubopis je písemné prohlášení bývalého oprávněného, napsané na rubové straně cenného papíru, kterým se listina převádí na nového oprávněného. Současný majitel je uveden jako poslední a cenný papír mu musí být předán do rukou. K převodu cenného papíru na řad na třetí osobu je potřeba přistoupení další právní skutečnosti, aby byla zajištěna účinnost. Jen na doručitele bez potřeby třetí osoby lze vydat opční listy a kupóny. K cenným papírům na řad řadíme listinný cenný papír, který je vystaven na jméno bez doložky na řad a stejně je převoditelný rubopisem. Jedná se o orderpapíry, za které lze vydávat všechny cenné papíry mimo opčních listů a kupónů (Marek, Ježek, 2013, s. 31-32).

Cenné papíry na jméno

Cenný papír na jméno nelze dále převádět rubopisem. Jméno oprávněné osoby je na cenném papíru uvedeno. Převoditelnost je zajištěna cesí, která je zajištěna písemnou smlouvou o postoupení práv neboli dohodou o postoupení pohledávky. Povinný uvedený v cenném papíru je zavázán plnit osobě uvedené na cenném papíru, případně novému oprávněnému, který se prokáže cenným papírem a dohodou o postoupení pohledávky. Převodce odpovídá nabyvateli za existenci práv spojených s cenným papírem (Marek, Ježek, 2013, s. 32-33).

3.1.4 Třídění cenných papírů podle mobility

Podle mobility můžeme cenné papíry rozdělit na zastupitelné a nezastupitelné, obchodovatelné a neobchodovatelné, hromadné a individuální, cenné papíry cirkulační, uložené, spekulativní a další.

Cenné papíry zastupitelné a nezastupitelné

Rozdělení na zastupitelné a nezastupitelné cenné papíry má význam z hlediska obchodovatelnosti a obsahu některých smluv týkajících se cenných papírů. Právní teorie vymezuje zastupitelnou věc jako nahraditelnou movitou věcí téhož druhu. Podle § 516 odst. 1 Občanského zákoníku vymezuje zastupitelné cenné papíry jako cenné papíry téhož druhu, téže formy, vydané stejným emitentem a z nichž vznikají stejná práva. Jiné cenné papíry patří k nezastupitelným. Především k zastupitelným cenným papírům řadíme akcie, dluhopisy, zatimní listy, podílové listy (Svejkovský, 2012, s. 131).

Cenné papíry obchodovatelné a neobchodovatelné

Obchodovatelné cenné papíry mohou rychle a bez formalit měnit osobu svého majitele. Tyto cenné papíry můžeme členit na veřejně nabízené cenné papíry, cenné papíry přijaté k obchodování na regulovaném trhu a ostatní. Cenné papíry obchodovatelné na regulovaném trhu jsou akcie, cenné papíry zastupující akcie a dluhopisy. Předmětem veřejné nabídky jsou šeky, směnky a cestovní šeky. Neobchodovatelné cenné papíry jsou cenné papíry na jméno, například investiční kupóny.

Cenné papíry hromadné a individuální

Cenné papíry hromadné jsou skoro totožné se zastupitelnými cennými papíry. Cenné papíry lze vydat hromadně při zachování shodných vlastností. Jedná se o akcie, zatimní listy, dluhopisy a podílové listy. Individuální cenné papíry jsou vydávány po jednom kusu a jde o šeky, směnky, náložní a skladištní listy.

Cenné papíry cirkulační, spekulativní, uložené

Cirkulační cenné papíry jsou určeny k oběhu. Mohou rychle a bez formalit měnit svého majitele stejně jako cenné papíry obchodovatelné. Patří k nim cenné papíry na doručitele a na řad. Cenné papíry spekulativní poskytují majiteli neodhadnutelný výnos, spočívají v podílu ze zisku a jedná se hlavně o akcie. Uložené cenné papíry představují papíry využívané k uložení volných peněžních prostředků stálým úročením. Jde o dluhopisy a komunální obligace.

3.1.5 Ostatní kritéria třídění cenných papírů

Cenné papíry dále třídíme na konstitutivní a deklarativní. Cenné papíry kauzální a abstraktní, cenné papíry hlavní a vedlejší, veřejné a soukromé cenné papíry, cenné papíry řídicí se tuzemským a zahraničním právem, cenné papíry investiční a neinvestiční, cenné papíry věcně-právní, obligační a podílnické, cenné papíry neúročitelné s pevným a proměnlivým úročením, dalším jsou krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé cenné papíry, cenné papíry umořitelné a neumořitelné.

Konstitutivní a deklaratorní cenné papíry

O cenné papíry konstitutivní se jedná, pokud se předpokládá spolu s vydaným cenným papírem vznik práv s ním spojených. Typickým příkladem je směnka. Na druhé straně pokud právo s ním spojené existovalo před vydáním cenného papíru, jedná se o deklaratorní cenné papíry. Nejznámějším deklaratorním cenným papírem je akcie, kdy akcie právě nebyla vydána a akcionář může uplatňovat svá práva k akciové společnosti. Je-li akcie vydána, tak jsou práva uplatňována standardně předložením.

Cenné papíry kauzální a abstraktní

Kauzální cenné papíry jsou například akcie, dluhopisy, zatimní listy. Kauzálními papíry označujeme ty cenné papíry, jež mají uveden důvod vzniku. Abstraktními cennými papíry, jež svůj důvod vzniku uvedený nemají.

Cenné papíry hlavní a vedlejší

Hlavní cenné papíry lze také označit jako základní cenné papíry. Jsou řízeny hlavním nebo základním právním vztahem. Tento vztah je dlouhodobý a pro oprávněného vyplývají opakující se výnosy. Příkladem může být dividenda, úrok, podíl na zisku. Hlavním cenným papírem jsou pak akcie, dluhopisy, podílové listy. Vedlejší cenné papíry neboli podružné cenné papíry mohou být opční listy vydávané k akciím, kupóny vydávané k cenným papírům.

Cenné papíry veřejné a soukromé

Za veřejné cenné papíry označujeme ty, které vystavuje veřejnoprávní korporace. Veřejnoprávní korporací je stát nebo svazky územní samosprávy. Patří k nim státní dluhopisy a komunální obligace. Je-li výstavcem jiná osoba, jedná se o soukromé cenné papíry.

Cenné papíry řídicí se tuzemským a zahraničním právem

Občanský zákoník nepřevzal zákonnou úpravu, že zahraniční cenný papír je vydaný v zahraničí. Významem tohoto rozdělení je jakým právem se budou řídit práva k cennému papíru.

Cenné papíry investiční a neinvestiční

Toto rozdělení slouží hlavně pro obchodování s cennými papíry. Investičními cennými papíry jsou podle § 3 ZPKT akcie nebo obdobné cenné papíry se kterými je možné obchodovat na kapitálovém trhu. Dluhopisy nebo podobné cenné papíry, které představují právo na splacení dlužné částky, a zároveň lze s nimi obchodovat na kapitálovém trhu. Cenné papíry opravňující k nabytí cenných papírů, se kterými se může obchodovat na kapitálových trzích mimo platebních nástrojů. Státní cenné papíry, kterými se obchoduje na kapitálovém trhu, ze kterých vyplývá právo na finanční vypořádání. Neinvestiční jsou ostatní cenné papíry (Kotásek, 2014, s. 51).

Cenné papíry věcně-právní, obligační a podílnické

Cenné papíry věcně-právní mají vtělené právo vlastnické či zástavní. Jedná se například o skladištní listy. Obligační cenné papíry jsou spojené se subjektivním závazkovým právem. Lze obligační cenné papíry dále rozdělit na cenné papíry na peněžité plnění spojené s vyplývajícím právem na zaplacení peněžité pohledávky. Dále cenné papíry na zboží, povinný je zavázán vydat příslušné věci. Cenné papíry proměnlivé spojené s právem na jejich výměnu za jiný cenný papír. V cenných papírech podílnických je vtěleno právo na podnikání, nebo na účast na určitém majetku.

Cenné papíry neúročitelné, s pevným a proměnlivým úročením

Neúročitelným cenným papírem je poskytováno věcně-právní plnění. Dluhopisy patří k cenným papírům s pevným úročením. Podílové listy řadíme k cenným papírům s úročením proměnlivým (Kotásek, 2014, s. 52).

Cenné papíry krátkodobé, střednědobé, dlouhodobé

Na základě časového hlediska dělíme cenné papíry na krátkodobé a to do jednoho roku splatnosti. Se splatností do deseti let jsou střednědobé. Dlouhodobé jsou s dobou splatnosti nad deset let.

Cenné papíry umořitelné a neumořitelné

Rozdělení cenných papírů na umořitelné a neumořitelné cenné papíry je dáno z hlediska právních předpisů. Z hlediska bližší charakteristiky je dobré pracovat s judikaturou, která používá přesné definice a zároveň prakticky představuje jednotlivé typy cenných papírů.

3.1.6 Náležitosti cenných papírů

Každý cenný papír má určité předepsané náležitosti. V první řadě by měl obsahovat název, ze kterého vyplývá, o jaký cenný papír se jedná. Náležitosti cenných papírů můžeme dělit na formální a obsahové. Formální náležitosti se týkají formy písemného projevu vůle. Zákon neupravuje obecné požadavky na provedení písemného projevu vůle v cenném papíru. Platí občanskoprávní ustanovení týkající se právního jednání provedeného v písemné formě. Cenný papír může být psán rukou, mechanicky, ale podpis musí být vlastnoruční. Obsahové náležitosti cenných papírů jsou řešeny zákony, právními předpisy upravující jednotlivé druhy cenných papírů a obecnými požadavky obsaženými v Občanském zákoníku (Kotásek, 2014, s. 22).

Občanský zákoník v ustanovení § 515 předpokládá vydání cenných papírů neupravených zákonem. Ustanovení § 515 zní: „Nevydal-li emitent cenný papír jako druh s náležitostmi zvlášť upravenými zákonem, musí listina určit alespoň s odkazem na emisní podmínky právo, které je s cenným papírem spojeno a údaj o emitentovi“ (Pilková, 2011, s. 239). Zákon v tomto ustanovení určuje prvky, které musí uznaný cenný papír obsahovat.

Tato teoretická část diplomové práce přibližuje povinné náležitosti směnky, šeku, dluhopisu, kmenového listu, akcie.

Náležitosti směnky

Směnka je listinným cenným papírem a nemůže být vydána v zaknihované podobě. Může být vystavena na jakýkoliv podklad, nejčastějším je papír. V případě nedostatku místa pro zápis může být využito přívěsku nebo směnečného opisu.

Náležitosti směnky se řídí zákonem směnečným a šekovým a rozdělujeme je na náležitosti směnky cizí a náležitosti směnky vlastní. Jedinou vlastnoruční (holografní) náležitostí směnky jsou podpisy zúčastněných fyzických osob a reprezentantů osob právnických. Směnečný text v praxi vzniká vyplněním předtištěných formulářů směnky. Dobrou orientaci v textu zajišťuje standardizované a přehledné schéma, které napomáhá neopomenutí podstatné náležitosti. Obranou proti zfalšování směnky je do určité míry považováno vyžadovaná duplicita, podrobnost náležitostí a dopisování dalších prohlášení a doložek. Do formuláře není nutné vyplnit veškeré údaje, jedná se o pomůcku obchodního provozu. Ve slovní podobě je předpokládán údaj o měsíci vystavení, splatnosti. Numerické označení je dostačující pro platnost směnky, údaj směnečné sumy.

Při řešení sporných údajů v textu směnky je potřeba postupovat objektivně z pohledu nabyvatelů směnky. Nepřihlíží se tedy k okolnostem, které nejsou jednoznačně patrné z listiny. K jednotlivým náležitostem cizí směnky v zákonném pořadí řadíme směnečnou klauzuli, příkaz zaplatit určitou peněžitou sumu, označení směnečníka, splatnost směnky, platební místo, remitenta, místo a datum, podpis výstavce.

Směnečná klauzule neboli označení za směnku je první obsahovou náležitostí cizí směnky podle zákona. Označení za směnku musí být pojato do vlastního textu listiny. Směnka má být vystavena jednojazyčně. Směnečná klauzule musí být vyjádřena ve stejném jazyce, ve kterém je celá listina sepsána. Prohlášení jiných osob se může odchýlit od jazyka směnky, přesněji akceptanta, avala, indosantů. (Dvořák, 2014, s. 429)

Příkaz zaplatit určitou peněžitou sumu - jde o příkaz výstavce adresovaný směnečníkovi. V praxi je používán příkaz „zaplatte“. Příkaz musí směřovat k zaplacení určité peněžité sumy. Suma je udávána dvakrát, slovem a numericky. Ze směnky musí být dále patrná měna. V případě uvedení dvou různých měn je směnka neplatná. Podle určení splatnosti směnky je možné její úročení.

Splatnost směnky je stanovena čtyřmi způsoby. Splatnost na viděnou (vistasměnka), na určitý čas po datu vystavení (datosměnka), na určitý čas po viděné (lhůtní vistasměnka), na určitý den (fixní směnka). Úrokování směnečné sumy je

vyhrazeno pouze u směnek splatných na určitý čas po viděné, splatných na viděnou (Kotásek, 2014, s. 136).

Další požadovanou náležitostí směnky cizí je směnečník. Ve formulářích se trasát uvádí vlevo od středu a nemusí být jako směnečník označen. Obsahuje-li směnečný formulář označení osoby, ke které směřuje směnečný příkaz, jedná se o směnečníka i bez uvedení konkrétního slova směnečník (z usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4.5.1999, sp. zn. 5, Cmo 657/98 (rozhodnutí bylo publikováno v časopise SR, 1999, č. 9, s. 299). Zákon vyžaduje uvedení směnečnickova jména. Výstavce může být sám směnečníkem, jedná se o tzv. zastřenou směnku vlastní.

Náležitost týkající se splatnosti směnky nemusí být ve směnce uvedena. V takovémto případě platí, že je směnka splatná na viděnou. Splatnost může být uvedena výstavcem čtyřmi způsoby. Podle čl. I § 33 směnečného a šekového zákona může být směnka výslovně vystavena na viděnou, na určitý čas po datu vystavení, na určitý čas po viděné, na určitý den (Kotásek, 2014, s. 139).

Ve směnce musí být uvedeno platební místo. Nejedná se o bezpodmínečně nutnou náležitost směnky. Platební místo lze určit z místního údaje u směnečníka. Platební místo musí být uvedené bez omezení na určitý stát či kontinent, platebním místem může být i sídlo remitenta. Podle rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 29.11.2006, sp. zn. 9 Cmo 60/00 (rozhodnutí bylo publikováno v časopise SR, 2000, č. 13, s. 299) samotné označení poštovního směrovacího čísla není způsobilé vymezit konkrétní platební místo směnky. Z usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 11.11.1997, sp. zn. 5 Cmo 551/96 (publikováno v časopise SR, 199, č. 2, s. 56) došlo k rozhodnutí, že směnka s nedostatečným vymezením platebního místa ve smyslu „Splatno v Brně“ je dostačující pro platnost směnky. „Platební místo je udáno na směnce s dostatečnou určitostí, je-li uvedeno označení obce nebo města“ (Kotásek, 2014, s. 140).

Následující náležitostí u směnky cizí je jméno toho, komu nebo na jehož řad má být placeno. Tuto osobu označujeme za remitenta. Směnka může být vydaná výstavcem jako cenný papír na řad (ordosměnka), nebo cenný papír na jméno (rektasměnka). Základem legitimace remitenta pro výkon práva vyplývajících ze směnky, která nebyla převáděna, je dostačující uvedení jména (Kotásek, 2014, s. 142).

Další náležitostí uvedené v směnečném a šekovém zákonu je uvedení dne a místa vystavení směnky. Na rozdíl od data splatnosti zákon nepřichází s řešením u případu, kdy

ve směnce chybí datum vystavení. Datem vystavení rozumíme údaj dne, měsíce a roku. Směnka s více různými dny vystavení je nepřípustná. Tuto náležitost musí směnka obsahovat vždy. V případě chybějícího uvedení místa vystavení směnky nemá za následek její neplatnost. Podle čl. I § 2 odst. 4 zákona směnečného a šekového platí, že směnka byla vystavena v místě uvedeném u jména výstavce. V případě uvedení více míst vystavení směnky, jedná se o neplatnou směnku (Kotásek, 2014, s. 143).

Poslední náležitostí směnky cizí je podpis výstavce. Je možné použít pojem výstavce, trasant. Ostatní text směnky může být předtištěn, ale podpis výstavce musí být pořízen vlastnoručně. Nahrazení vlastnoručního podpisu mechanickými prostředky u směnek není možné. Příkladem přípustného nahrazení mechanickým podpisem jsou podpisy členů představenstva u akcií (nezaměňovat s elektronickým podpisem), které jsou vydány v listinné podobě. Na základě § 516 v Občanském zákoníku nahrazení podpisu mechanickým prostředkem je rezervovaný zastupitelným cenným papírům. (Kotásek, 2014, s. 144).

Náležitosti směnky vlastní jsou upravovány směnečným a šekovým zákonem v článku I § 75 a 76. Směnka vlastní musí obsahovat směnečnou klauzuli, bezpodmínečný slib zaplatit určitou peněžitou částku, údaj splatnosti, údaj platebního místa, jméno remitenta, datum a místo vystavení směnky, podpis výstavce. Řada náležitostí směnky vlastní je totožná s obsahem směnek cizích.

Stejně jako u směnky cizí nemůže být prohlášení výstavce podmíněno. U vlastní směnky je jedná o slib. Bezpodmínečný platební slib je uveden slovem „zaplatím“, nebo „zavazuji se zaplatit“.

Náležitosti šeku

Náležitosti šeku jsou upravovány článkem II § 1, 2 směnečný a šekový zákon. Náležitosti šeku se nejvíce blíží směnce cizí, ale u šeku jsou méně komplikované a zákon je u nich méně rigidní. K náležitostem v šesti bodech náleží šeková klauzule, bezpodmínečný příkaz zaplatit určitou peněžitou sumu, jméno šekovníka, údaj místa splatnosti, uvedení data a místa vystavení šeku a podpis výstavce.

Šeková klauzule představuje označení, že se jedná o šek. Toto označení je uvedené v textu listiny a vyjádřené v jazyce, ve kterém je listina sepsána.

Další nutnou náležitostí je uvedení bezpodmínečného příkazu zaplatit určitou peněžitou sumu. U šekové klauzule a sumě platí totožné pravidla jako u směnky. Rozdílem

je úročení šekové sumy. Úroková doložka na šeku platí za nenapsanou a nelze k ní přihlížet. Je to určitá motivace pro majitele k rychlejšímu předložení šeku k proplacení. Šek lze vydat na cizí měnu. Placení takových šeků je vázáno čl. II § 36 zákona směnečného a šekového.

Třetí náležitostí je uvedení jména šekovníka, tedy toho kdo má platit. Vystavením platného šeku výstavce disponuje se svoji pohledávkou u banky. Právě banka ve většině případů představuje stranu šekovníka. U pravidelných šeků je součástí formuláře šeku označení šekovníka včetně účtu. U šeků s nebankovním převodem výstavce odpovídá v roli výstavce. Konkrétní vztah mezi šekovníkem a výstavcem není z formálního hlediska šeku podstatné. Šekovník může být za určitých podmínek zároveň i výstavcem.

Platný šek musí dále obsahovat údaj místa splatnosti. Možnosti pro určení místa jsou rozsáhlejší než u směnky. Platební místo může vyplývat přímo a může také chybět. V případě neuvedení tohoto explicitního údaje platí místo uvedené u šekovníka. Je-li více míst splatnosti, přednostně je platné první uvedené. Pokud stále nelze určit místo splatnosti, je šek splatný zpravidla u centrály banky šekovníka. Šek lze stejně jako směnku domicilovat. Učinit šek splatný v sídle u třetí osoby, tedy banky. Další náležitostí šeku podle zákona datum a místo vystavení a také podpis výstavce. U uvedených náležitostí platí stejné podmínky jako u směnky v rámci zákonu směnečném a šekovém.

V porovnání podstatných náležitostí u cizí směnky a šeku. U šeku není nutnost uvedení údaje platebního místa a údaje remitenta. Přesněji platí, že šek může mít formu cenného papíru na doručitele. Rozdíl je zároveň u úpravy splatnosti. U šeku se splatnost neuvádí. Podle zákona je šek splatný na viděnou. Údaj, který by se odchyloval od zákonného určení, by byl považován za neuvedený a neměl by vliv na platnost šeku (Kotásek, 2014, s. 209).

Náležitosti dluhopisu

Dluhopis patří k dluhovým cenným papírům neboli obligačním. K dluhopisům se vztahují obecné předpisy o cenných papírech, právní úprava v Občanském zákoníku. Zvláštní právní úpravu dluhopisů je pak upravena prostřednictvím zákona č. 190/2004 Sb., o dluhopisech. K zákonným náležitostem dluhopisu lze řadit emisi, podobu, formu, označení, jmenovitou hodnotu a splatnost dluhopisu. Dále výnos, kupón, datum emise, emisní lhůtu, objem emise a další náležitosti dluhopisu. Dluhopisy musí být vždy zastupitelné cenné papíry, přesněji stejného druhu se stejnými právy. Dluhopisy je možné

emitovat jako listinné cenné papíry nebo zaknihované cenné papíry. Listinný cenný papír lze vydat ve formě cenného papíru na řad podle § 2 odst. 2 zákona o dluhopisu. Dluhopisy musí být vydávány v emisích. Dluhopis by měl být výslovně tímto slovem označen včetně druhu dluhopisu, jestliže se jedná o zvláštní druh. Výše plnění vyplývající z dluhopisu je dána jeho jmenovitou hodnotou. Následné splacení jmenovité hodnoty emitentem ve prospěch majitele dluhopisu je označeno za splacení dluhopisu.

Následující náležitostí, která musí být obsažena, je prohlášení emitenta. Emitent zde prohlašuje závazek splatit dlužnou částku a to způsobem a místem, jež je uvedeno v podmínkách emise. Možnost splatnosti může být jednorázová či v několika splátkách. Datum splatnosti musí být pevně stanoven i datum splatnosti jednotlivých splátek (Kotásek, 2014, s. 103).

Údaj o výši výnosu nebo způsob určení výnosu je jednou z povinných náležitostí dluhopisu. Výnos je dán úrokovou sazbou. Úroková sazba může být fixní nebo pohyblivá (tzv. floating rate notes). Dále může být výnos stanoven rozdílem mezi jmenovitou hodnotou dluhopisu a jeho emisním kurzem (tzv. emisní disážio). Emitent může výnos stanovit také prostřednictvím slosovateľné prémie, vazbou na určitou událost. Právo na výnos může být spojeno s kupónem, se zvláštním druhem dluhopisu. Kupón představuje vedlejší cenný papír, který je vždy vydaný s hlavním cenným papírem. Kupón má jak listinnou, tak zaknihovanou podobu cenného papíru (Kotásek, 2014, s. 103-104).

Zákonnou náležitostí je také uvedení data emise dluhopisu. Jedná se o označení dne, ke kterému lze vydat prvně dluhopis prvému majiteli. Den, kdy může vzniknout první dluhopis konkrétní emise (Kotásek, 2014, s. 104).

Dluhopisy, které mají být obchodovány na veřejném trhu, musí mít přidělenou zvláštní mezinárodní identifikační označení cenných papírů (tzv. ISIN – International Securities Identification Number). Toto označení obsahují zaknihované i listinné dluhopisy. Jejich číselné označení přiděluje Centrální depozitář cenných papírů, a.s., Praha (Kotásek, 2014, s. 105). Následně musí dluhopis obsahovat údaje o emitentovi, způsob a místo výplaty jmenovité hodnoty a výnosu, označení formy dluhopisu. Listinný dluhopis znějící na jméno musí obsahovat jak jméno, tak příjmení, případně název, jeho prvního vlastníka. Listinný dluhopis by měl obsahovat podpis osoby jednající za emitenta.

Náležitosti kmenových listů

Jedná se o cenný papír právnických osob, ve společnosti s ručením omezeným, akciových společnostech, komanditních společnostech. Náležitosti musí být dodrženy, má-li být cenný papír kmenovým listem. Následující náležitosti musí být uvedeny na lícové straně cenného papíru.

Cenný papír musí mít nést doslovně název kmenový list nebo toto označení použít tak, aby nevznikly pochybnosti, že se jedná o tento cenný papír. Druhou náležitostí je jednoznačná identifikace emitující společnosti. Identifikace dané společnosti je zajištěna prostřednictvím uvedení názvu obchodní firmy a sídla společnosti s ručením omezeným, IČO a další informací o společnosti. Další je výše vkladu připadající na podíl. Základní povinností společníka je vkladová povinnost. Podle ustanovení v společenské smlouvě společník může vložit vklad jednou i vícekrát. Společenská smlouva zároveň určuje podíl představovaný kmenovým listem.

Jednoznačná identifikace společníka. Fyzická osoba je identifikovaná na základě jména, příjmení a bydliště. Právnická osoba názvem a sídlo uvedené v zakladatelských dokumentech se zápisem ve veřejném rejstříku. Právnické osoby zapsané v obchodním rejstříku jsou identifikováni obchodní firmou. Předposlední náležitostí je označení podílu, ke kterému byl kmenový list vydán. Ve společenské smlouvě je možná existence různých druhů podílů spojenými s odlišnými právy a povinnostmi. Tuto možnost připouští zákon o obchodních korporacích. Společenská smlouva musí pak pevně stanovit a vymezit jaká práva a povinnosti jednotlivé druhy podílů vyjadřují. Text kmenového listu musí být následně shodný s realizovanými úpravami. (Dvořák, 2014, s. 571)

Označení kmenového listu, jeho číslo a podpis jednatele či jednatelů. Nutnost obsahu podpisů může být nahrazena podpisovým razítkem. Lze podpis nahradit jen v případě, je-li zajištěna ochrana proti padělání a má-li ochranné prvky. Jedná se o údaje o samotném cenném papíru.

Hromadný kmenový list obsahuje kmenové listy a označení podílů, které nahrazuje.

Zákon používá dispozitivní regulaci, která nechává úpravy důležitých otázek na společenské smlouvě. U druhů podílů a možnosti vyjádřit je prostřednictvím kmenového listu. Pro praxi je tedy podstatné řešení, které zvolí společenská smlouva, skrze úpravy, údaje na kmenovém listu. (Dvořák, 2014, s. 572)

Náležitosti akcie

Podstatnými náležitostmi akcie jsou označení firmy a sídla společnosti, jmenovitá hodnota, označení formy akcie a u akcie na jméno také firmu, název nebo jméno akcionáře. Dále musí akcie obsahovat výši základního kapitálu a počet akcií k datu emise akcie. Listinná podoba musí obsahovat číselné označení a zároveň podpis člen či členů představenstva společnosti, který může být nahrazen otiskem. U případů stanovených zákonem musí mít číselné označení i zaknihovaná akcie. Akcie stejné společnosti mohou mít různou jmenovitou hodnotu. Při emisi více druhů akcií musí mít akcie označení druhu a u listinných akcií i určení práv s nimi spojených. Kmenové akcie nemusí obsahovat označení druhu.

S akciemi stejného druhu by měla být zajištěna stejná práva, nestanoví-li zákon jinak. Akcionáři by měli stejné podmínky a nelze vydávat akcie, které nejsou upraveny zákonem.

Třídění a forma cenných papírů samostatné podčíslo

Toto rozdělení se uplatňuje z hlediska smluv o cenných papírech. Konkrétně smlouvy o převodech cenných papírů a smlouvy o úschovách cenných papírů. Dále z hlediska obchodování s cennými papíry. Cenné papíry je možné rozlišit na zastupitelné, nezastupitelné cenné papíry a hromadné a individuální cenné papíry.

Zastupitelný cenný papír je popsán podle Občanského zákoníku č. 89/2012 Sb., § 516 zastupitelné cenné papíry. Cenné papíry vydané stejným emitentem a jež jsou stejného druhu a formy jsou zastupitelné. Vznikají z nich stejná práva. U zastupitelného cenného papíru lze nahradit podpis emitenta otiskem, pokud jsou použity prvky proti padělání a pozměnění. U opačných případů se jedná o cenné papíry nezastupitelné.

Třídění na hromadné a individuální cenné papíry. Je spojeno s předchozím rozdělením na zastupitelné a nezastupitelné cenné papíry. O hromadné cenné papíry se jedná pouze u zastupitelných cenných papírů a individuální je spojeno s nezastupitelnými cennými papíry.

Nahrazování cenných papírů

Na základě povahy cenných papírů, kde právo nelze vykonat bez listiny samé, byly nutné právní úpravy, jež se věnují situaci znehodnocení a ztráty cenného papíru. Zvláštní

právní úprava je zahrnuta v zákoně č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, v rámci řízení o umoření listin. (Dvořák, 2014, s. 612)

3.2 Analýza právní úpravy cenných papírů (zrušení zákona č. 591/1992 Sb., o cenných papírech)

Ministerstvo financí zpřístupňuje na svých webových stránkách související informace se zákonem v návrhu zákona, důvodové zprávě a platnému znění části zákona s vyznačením konkrétních změn. Podle důvodové zprávy vydané vládou České republiky je odůvodnění změny zákona č. 591/1992 Sb., o cenných papírech následující.

Tento zákon byl přijat již v roce 1992 a jeho účinnost nabyla 1. ledna 1993. Od účinnosti zákona č. 591/1992 proběhlo několik novelizací. K nejvíce významným patřila novelizace zákonem č. 362/2000 Sb. a zákonem č. 257/2004 Sb. Podstatou zákona o cenných papírech vlastně je soukromoprávní úprava, která se týká smluv o cenných papírech a základních náležitostí cenných papírů. Právní úprava byla v takovémto stavu neaktuální a pro praxi nevyhovující. Návrh nového zákona tak upřesňuje a ujasňuje koncepci zrušeného zákona o cenných papírech.

Cílem návrhu úpravy zákona bylo odstranění rizika ve smyslu nedostatku právní jistoty. Příkladem právní nejistoty by mohla být otázka, zda je možné vydat cenný papír, který není upravený právním předpisem. Argumentem byl výčet cenných papírů v § 1 odst. 1 zákona o cenných papírech uvedený slovem „zejména“. S tímto názorem o důvodnosti odstranění rizika nedostatku právní úpravy se ztotožnila i Česká národní banka prostřednictvím úředního sdělení z 10. září 2007 k vydání cenných papírů neupravených českým právním řádem. Z těchto důvodů jako nedostatečná právní úprava z hlediska chybějící legální charakterizace cenných papírů a chybějící opory v zákoně pro vydání cenných papírů.

Další nejistotou byla možnost u hromadně vydaných cenných papírů nahrazení podpisu statutárního orgánu otiskem tohoto podpisu. Dále kvůli nepřehlednosti poznámky pod čarou, kde bylo navrženo nahrazení odkazem přímo v zákonném textu. V případě jako to, co se rozumí slovem akcie, bude odstranění poznámek bez náhrady. Zrušený zákon č. 591/1992 SB., o cenných papírech dostatečně nereflektoval zásady moderní novotvorby a svým zněním se lišil od nově vydávaných zákonů. Typickou ukázkou může být používání nedokonavého vidu, či odkazy na zvláštní právní předpisy.

Návrhy variant řešení podle Důvodové zprávy k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony (www.mfcr.cz, vydáno dne 22.10.2010)

Při rozhodování o provedení a formulaci regulace se uvažovalo nad následujícími variantami:

- před rozhodnutím o modernizaci zákona o cenných papírech byla zvažována
- nulová varianta, přesněji absence novelizace právní úpravy
- minimální varianta úprav spočívala doplnění charakterizace cenného papíru a právní
- úpravy nepojmenovaných cenných papírů
- třetí variantou bylo dílčí upřesnění zákona, analýza právní úpravy, zjištění praktických dopadů a nalezení chyb zákona. Konkrétní úpravy by se týkaly vložení do zákona legální charakterizaci cenného papíru, úpravy definice zahraničního cenného papíru, vyjasnit vydávání inominátních neboli nepojmenovaných cenných papírů s uvedením jejich náležitostí přímo v zákoně o cenných papírech, upravit definici zaknihovaného cenného papíru, u zastupitelných cenných papírů umožnit nahrazení podpisu otiskem podpisu, úprava otázky abstraktnosti závazku z cenného papíru, zrušení smluvního typu smlouvy o uložení cenných papírů (kombinace smluv o úschově a správě cenných papírů), dále posunout úpravu změny podoby cenného papíru do zákona o cenných papírech a aktualizovat odkazy přímo v textu zákona.

K subjektům, kterých se týkala dosavadní právní úprava před zrušením daného zákona, patří několik a nepředpokládá se, že by mělo dojít k následnému zúžení nebo rozšíření počtu subjektů. Subjekty představují emitenti cenných papírů, vlastníci cenných papírů, zástavní věřitelé cenných papírů, následně smluvní strany smluv o cenných papírech a centrální depozitář cenných papírů, jako osoba oprávněná k vedení evidence zaknihovaných cenných papírů.

V důsledku umožnění vydávání inominátních cenných papírů vznikne subkategorie emitentů a vlastníků právě těchto cenných papírů. Touto právní úpravou získá jejich existence jasný právní rámec.

Vrátíme-li se k výše uvedeným variantám úpravy zákona, lze konstatovat, že poslední varianta přináší větší právní jistotu nejširšímu okruhu subjektů. Druhá možnost by v závěru přinesla právní jistotu pro vlastníky inominátních cenných papírů a emitentům. Důležitým aspektem u třetí varianty jsou snížené náklady na právní služby a zároveň nižší zátěž českých soudů.

Příprava návrhu novely zákona

Pro přípravu návrhu novely zákona o cenných papírech byly připraveny dvě verze konzultačních dokumentů. V souladu s Dohodou o přípravě návrhů týkajících se vnitrostátních právních předpisů s finančním trhem byly zaslány České národní bance ke konzultaci. Předmětem byla obecná východiska i konkrétní formulace návrhů. Výsledky z těchto konzultací poté návrh zákona zohledňuje. Vyjádření zaslaná Českou bankovní asociací a Asociací pro kapitálový trh České republiky je také zohledněný v návrhu zákona.

Na základě uvedených faktů se jevila nejvhodnější variantou revize zákona a zvolení poslední z výše uvedených variant a revidovat zákon o cenných papírech. Na základě soukromoprávní povahy předpisu se tento právní předpis bude vynucovat u soudů České republiky. V zákoně nebylo navrhováno zmocnění pro vydání vyhlášky. Také jeho účinnost nebyla potřeba důkladně přezkoumávat. Ministerstvo financí jako zastupující ústřední orgán státní správy pro finanční trh provádí průběžně přezkum účinnosti. Ministerstvo financí při této činnosti zohledňuje jak připomínky dotčených subjektů, tak vlastní nabyté poznatky získané při úřední činnosti. Nejvíce připomínky věnující se praktickým dopadům právních předpisů na fungování finančního trhu.

Konkrétní změny dle občanského zákoníku

- cenný papír je nově chápán jako věc, oproti staré úpravě, kdy by považován za jinou
- majetkovou hodnotu
- nová právní úprava zavádí možnost nahradit hromadně jednotlivé cenné papíry
- hromadnou listinou
- smlouvy o cenných papírech, až na výjimky, nejsou nově v zákoně speciálně
- uvedeny, tedy bude nutno použít obecnou úpravu jednotlivých smluvních typů v občanském zákoníku

- zrušená právní úprava (zákon o cenných papírech s účinností do 31. prosince 2013)
- např. neobsahoval zákonnou definici cenného papíru, od 1. ledna 2014 již Občanský zákoník cenný papír přesně definuje
- Občanský zákoník nově povoluje vydání tzv. inomimátního cenného papíru (nepojmenovaného)
- nově je možné založit investiční fondy ve formě komanditní společnosti, přičemž
- podíl v komanditní společnosti může být vtělen do investičního listu

Výše uvedená část popisuje změny zákona č. 591/1992, o cenných papírech, které měly za důsledek zrušení tohoto zákona a jeho novelizace. Účinnost právní úpravy týkajících se cenných papírů nabyla účinnosti ke dni 1. ledna 2014. Kde došlo právě ke zrušení zákona o cenných papírech č. 591/1992 Sb. A k určité novelizaci stávajících zákonů a jejich zjednodušení a upřesnění právní úpravy.

Dispozice s cennými papíry

Tato část diplomové práce se zabývá základnímu přiblížení přehledu o smlouvách o cenných papírech, přeměně podob cenných papírů a imobilizaci cenných papírů.

Smlouvy o CP

Na smlouvy o cenných papírech se uplatňuje obecná právní úprava podle platného občanského zákoníku. Smlouvy lze rozdělit na smlouvy o převodech cenných papírů, smlouvy příkazního typu, smlouvy o úschově, správě, uložení a obhospodaření cenných papírů, dále smlouva o zastavené cenných papírů.

Přeměna podoby CP

Podle občanského zákoníku zaknihovaný cenný papír už není považován za cenný papír. Během přeměny cenného papíru na zaknihovaný cenný papír jde o proměnu objektu vlastnictví na evidenční záznam. Emitent, který rozhodl o přeměně, musí zveřejnit své rozhodnutí. Zde musí být dodržena lhůta, ve které je vlastník cenného papíru povinen odevzdat cenný papír emitentovi. Lhůta nesmí být kratší než 2 měsíce a delší 6 měsíců od data zveřejnění rozhodnutí o přeměně.

Imobilizace CP

Imobilizaci cenných papírů řeší jak občanský zákoník, tak zákon o investování na kapitálovém trhu. Právní podstatou imobilizace je úschova, při které emitent předá schovateli na základě smlouvy o úschově cenných papírů cenný papír ve prospěch vlastníka. Vlastník má právo požadovat po emitentovi odevzdání cenného papíru. Dle skutečnosti, že na imobilizované cenné papíry se použijí ustanovení o zaknihovaných cenných papírech, tak mohou mít listinou i zaknihovanou podobu.

3.3 Kapitálový trh a jeho praxe

Kapitálový trh je společně s peněžním trhem článkem finančního trhu z pohledu splatnosti investičních instrumentů, který splňuje nepostradatelný mechanismus alokace peněžních prostředků v zemích s rozvinutou ekonomikou. Tento trh představuje prostředí, kde na straně poptávky stojí investoři a na straně nabídky stojí emitenti. Investoři zde investují finance za účelem dosažení výnosu z investičních instrumentů. Emitenti jak majetkových, tak dluhových cenných papírů získávají potřebnou finanční hotovost na svůj další růst a rozvoj. (Rejnuš, 2014, s. 62).

3.4 Historický vývoj kapitálového trhu v České republice

Kapitálový trh měl slušný rozsah už z doby, kdy země bývalé koruny české byly součástí Rakouska-Uherska i v době bývalého Československa po první světové válce. Fungování kapitálového trhu zajišťovaly instituce jako Pražská burza, peněžní burza, Pražská zúčtovací banka, burzovní komisař a další. Existoval také dostatek investičních instrumentů jako akcií, státních půjček. K datu 1. června 1953 byla existence kapitálového trhu v Československu zrušena.

Následovala významná etapa spojená s kuponovou privatizací. Mimo ní období v naší zemi v letech 1990-1992 nebylo příliš složité. Relativně lehká situace umožňovala dobrý vývoj kapitálového trhu. V tomto časovém rozmezí bylo vydáno přes 282 emisí cenných papírů. Z tohoto počtu bylo přibližně 100 obchodovatelných a emitovaných od bank, družstev a velkých podniků. Rozšířilo se také obchodování především pro banky na prozatímním sekundárním trhu. Cílem obchodů na prozatímním sekundárním trhu bylo vytváření prostředí a podmínek pro banky, investory a emitenty a jejich snadná orientace na kapitálovém trhu. Způsob obchodování na byl na tomto trhu podobný tomu na burzovním trhu. Poslední aukce na prozatímním sekundárním trhu se uskutečnila 22. prosince 1992, celkem proběhlo 37 aukcí. (Pavlát, Kubíček, 2004, s. 24)

Nejvýznamnější roli ve vývoji českého kapitálového trhu sehrála jednoznačně kuponová privatizace. Kuponová privatizace proběhla v letech 1991-1995, a to ve dvou vlnách. Transformace tuzemské ekonomiky z centrálně plánované na tržní ekonomiku byla hlavním motorem privatizace. Privatizace se zúčastnila většina plnoletých občanů,

a to prostřednictvím investičních privatizačních fondů. Privatizace byla samozřejmě impulsem ke vzniku kapitálového trhu a významně jej ovlivnila.

Dne 24. listopadu 1992 byla založena Burza cenných papírů Praha, a.s. Na vzniku Burzy cenných papírů Praha se podílelo dvanáct českých a slovenských peněžních institucí a pět firem s povolením k obchodování s cennými papíry. Historicky první obchody se uskutečnily 6. dubna 1993 při objemu peněžních prostředků ve výši 2 milionů korun. V tomto období vznikl rovněž RM-System, organizovaný mimoburzovní trh, zacílený na přímé obchodování drobných investorů s akciemi z kuponové privatizace.

Dalším důležitým mezníkem je vznik Komise pro cenné papíry. Komise pro cenné papíry zahájila svou činnost 1. dubna 1998. Parlamentem České republiky byla ustanovena nezávislým správním úřadem pro oblast kapitálového trhu. Komise pro cenné papíry měla přispět k rozvoji a ochraně kapitálového trhu. Cílem bylo stanovit ochranu investorů, informovat veřejnost, rozvíjet kapitálový trh. Činnost komise byla ukončena 31. března 2006.

Aktuálně je náš trh s cennými papíry společně s ostatními trhy států východní Evropy vnímán jako trh plně nerozvinutý a s částečnou nízkou efektivností. Řadí se k „emerging markets“.

V roce 2001 byla Burza cenných papírů Praha, a.s. přijata do Mezinárodní federace burz. Následně kapitálový trh zaznamenal pozitivní vývoj spojený se vstupem České republiky do Evropské unie. Postupně se také upravovala a harmonizovala kapitálového trhu. Ke vstupu do evropské unie dne 1. května 2004 byl zároveň přijat soubor zákonů nově upravující kapitálový trh. Nová legislativa v souladu s Evropskou unií společně s hospodářským růstem české republiky měli za následek přilákání zahraničních investorů. Tato skutečnost se velmi odrazila na růstu kapitálového trhu. (Duspiva, Tetřevová, 2006, s. 98)

3.4.1 Právní normy českého kapitálového trhu

K zákonům týkajících se kapitálového trhu se například řadí zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, který vymezuje podmínky fungování kapitálového trhu a jeho subjekty. K dalším hlavním právním normám určující kapitálový trh patří zákon č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 137/2014 Sb., o dluhopisech.

Pro standardní fungování kapitálového trhu je vymezena řada právních předpisů. K zákonům, které souvisí s kapitálovým trhem, bezesporu patří novela zákona č. 227/2013 Sb., o České národní bance, zákon č. 21/1992 o bankách, zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon, zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon, zákon č. 247/2011 Sb., zákon č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a fondech a další právní předpisy.

Zásadní význam v legislativním rámci kapitálového trhu plní pravidla a řády institucí, které zajišťují obchody s cennými papíry. K nimž patří burzovní řád Burzy cenných papírů Praha, a.s., pravidla obchodování Burzy cenných papírů Praha, a.s., tržní řád společnosti RM-System, a.s., provozní řád centrálního deponitáře cenných papírů, a.s. a jiná pravidla a řády.

3.5 Subjekty na kapitálovém trhu

V prostředí kapitálového trhu působí řada subjektů. Subjekty kapitálového trhu jsou investoři, emitenti cenných papírů, obchodníci s cennými papíry, investiční zprostředkovatelé, Centrální deponitář cenných papírů, investiční fondy a společnosti, burza cenných papírů Praha a RM-System. Pro realizaci své činnosti potřebují státní povolení od České národní banky. Tyto subjekty vytvářejí základní strukturu kapitálového trhu.

3.5.1 Investoři a emitenti cenných papírů

Investorem na kapitálovém trhu může být právnická i fyzická osoba, která investuje do nákupu různých druhů cenných papírů. Investory lze rozčlenit do dvou skupin, individuální a profesionální investory. Individuálními investorem může být jednotlivá osoba, obchodní společnost nebo obec, kteří se rozhodnou investovat své vlastní finance. K řadě profesionálních investorů patří banky, pojišťovny, zajišťovny, obchodníci s cennými papíry, investiční fondy a společnosti, penzijní fondy, které investují jim svěřené finanční prostředky. Emitentem na kapitálovém trhu je právnická osoba, která vydává cenné papíry za účelem dosažení zisku. Emitenty cenných papírů jsou stát, obec, obchodní společnost, peněžní instituce.

Emisí na primárním trhu se realizuje první prodej cenných papírů. Následný prodej cenných papírů může organizovat jak sám emitent, tak lze využít služeb zprostředkovatelů.

Na základě toho jsou dvě základní metody při emisi cenných papírů. Metodami jsou vlastní a cizí emise. Při vlastní emisi emitent sám prodává veřejnosti cenné papíry. Tato metoda emise je pro emitenta levnější o provizi zprostředkovateli, ale naopak je zde vyšší riziko nerozprodání cenných papírů. K tomuto způsobu emise se emitent přiklání v situaci, kdy převládá poptávka po cenných papírech. Nebo využije své známosti u finanční veřejnosti.

Naopak v situacích, kdy emitent není příliš znám u finanční veřejnosti je nízká pravděpodobnost rozprodání cenných papírů. Emitent v tomto případě využívá odborných rad a služeb specializovaných institucí. Banky, obchodníci s cennými papíry a další specializované instituce pak požadují provizi za svou činnost.

Forma veřejné emise cenných papírů je promítnuta nabízením cenných papírů investorské veřejnosti. Smluvní ujednání jsou složitější a smlouvy jsou vysoce standardizované. Způsob veřejné emise podléhá regulaci.

3.5.2 Obchodníci s cennými papíry

Právnícká osoba, která nabízí investiční služby svým klientům na základě povolení získaného od regulatorního orgánu, představuje obchodníka s cennými papíry. Hlavním úkolem obchodníka s cennými papíry je plnění příkazů klienta. Příkaz klienta nakoupit nebo prodat cenné papíry by měl být splněn správně a včas. Zákonem č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu je stanoveno, že obchodníkem s cennými papíry může být společnost s ručením omezeným, nebo akciová společnost. Akciová společnost podle zákona vydává listinné akcie na jméno nebo zaknihované akcie. Společnost s ručením omezeným, která má dozorčí radu s pravomocemi podle obchodního zákoníku. Dále má sídlo na území České republiky, má transparentní kapitál a nezávadný původ počátečního kapitálu včetně základního. Dále musí mít věcné, organizační a personální předpoklady pro vykonávání obchodníka s cennými papíry. Výše vlastního kapitálu je odvozena od širě okruhů poskytovaných investičních služeb. Rozmezí vlastního kapitálu musí odpovídat částkám 50 000 až 730 000 eur.

Svou odbornou činnost při poskytování investičních služeb vykonává obchodník prostřednictvím svého zaměstnance. Tento zaměstnanec má povolení k vykonávání činnosti makléře. Povolení k činnosti uděluje příslušný regulatorní orgán po složení makléřských zkoušek. Makléř pak musí být zaměstnancem pouze jednoho obchodníka s cennými papíry. Důvodem je předcházení konfliktu zájmu. (Veselá, 2005, s. 67)

Obchodníci s cennými papíry jsou banky obchodující na svůj účet a pro klienta na jejich účet. Vystupujícími obchodníky s cennými papíry mohou být brokeři nebo dealeři. Dealeři vystupují svým jménem na vlastní účet a riziko. Brokeři naopak vystupují a jednají svým jménem, ale obchodují na cizí účet a riziko na základě smlouvy o obchodním zastoupení (nejčastěji, v menší míře na základě mandátní (příkazní) smlouvy). Nejvýznamnější obchodníci s cennými papíry na území České republiky jsou Česká spořitelna, a.s., ČSOB, a.s., Komerční banka, a.s., a řada dalších společností nabízející zprostředkování obchodu s cennými papíry.

3.5.3 Investiční společnosti a fondy

Zákon č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování byl zrušen k 19. srpnu 2013 a nahrazen zákonem č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a fondech. Investiční fondy, podílové fondy a investiční fondy představují základní instituce kolektivního investování. Předmětem kolektivního investování je shromažďování peněžních prostředků od veřejnosti upisováním akcií investičního fondu nebo podílových listů podílového fondu, investování na principu rozložení rizika a další obhospodařování tohoto majetku podle zákona č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a fondech.

Investiční společnost je právnická osoba se sídlem v České republice, která je na základě povolení uděleného Českou národní bankou oprávněna obhospodařovat investiční fond nebo zahraniční investiční fond, popřípadě provádět administraci investičního fondu nebo zahraničního investičního fondu nebo vykonávat činnosti uvedené v § 11 odst. 1 písm. c) až f) (zákon č. 240/2013 Sb. o investičních společnostech a investičních fondech, 2013).

3.5.4 Investiční zprostředkovatelé

Investičním zprostředkovatelem je osoba oprávněná poskytnout přijímání a předávání pokynů včetně investičního poradenství. Zprostředkovatel není oprávněn poskytnout jinou hlavní investiční službu. Nepřijímá peněžní prostředky nebo investiční nástroje klienta (jako např. instalaci investičních certifikátů opravňujících přístup k investičním nástrojům konkrétní investiční společnosti). Nabízí rady týkající se investičních cenných papírů, nebo cenných papírů kolektivního investování. Klientovy

pokyny k prodeji nebo nákupu předává bance, obchodníkovi s cennými papíry, zahraniční osobě se sídlem na území členského státu Evropské unie a předmětem podnikání odpovídající této činnosti. Další možností je organizační složka zahraniční osoby, investiční fondy, investiční společnosti nebo zahraniční osoby oprávněné veřejně nabízet své cenné papíry fondu kolektivního investování v České republice. Činnost investičního zprostředkovatele může vykonávat pouze osoba s registrací u České národní banky. Dle zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu. Zprostředkovatelé svým klientům doporučují možnosti investičních aktivit, výběr investičních nástrojů. Investiční zprostředkovatelé vytvářejí portfolio cenných papírů a zprostředkovávají realizaci jejich investičních rozhodnutí. (Dvořák, 2016, s. 215)

3.5.5 Centrální depozitář cenných papírů

Centrální depozitář cenných papírů vede centrální evidenci cenných papírů v České republice. Centrální depozitář cenných papírů přiděluje unikátní identifikační označení investičním nástrojům podle mezinárodního systému číslování. Cílem je identifikace cenných papírů – ISIN International Securities Identification Number (tj. dvanáctimístní alfanumerický kód, kde první dvě pozice představují zkratku země emitenta cenného papíru a následuje devítimístné číselné označení národní identifikace cenného papíru nakonec jednomístné kontrolní číslo). Centrální depozitář může obstarávat vracení a splácení cenných papírů, vyplacení výnosů, zajišťovat úschovu a správu cenných papírů pro své účastníky a emitenty. Dále depozitář poskytuje svým účastníkům úvěry nebo půjčky. Účastníkem centrálního depozitáře může být banka, investiční společnost, organizátor regulovaného trhu, obchodník s cennými papíry, česká národní banka a zahraniční instituce, Česká republika prostřednictvím ministerstva. Účastníkem centrálního depozitáře je osoba, která předává centrálnímu depozitáři příkaz k založení nebo zrušení majetkového účtu cenných papírů, příkaz provedení služby či příkaz k provedení změny na majetkovém účtu cenných papírů. K činnosti depozitáře cenných papírů je nutné povolení české národní banky. Dle zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu. (Dvořák, 2016, s. 217)

3.5.6 Burza CP Praha

Burza cenných papírů jí místo určené k obchodování s cennými papíry. Jedná se o právnickou osobu, která je oprávněna organizovat na určeném místě ve stanovenou dobu poptávku a nabídku cenných papírů, na burze je možné obchodovat s akcemi, cennými papíry, dividendovými a jinými úrokovými kupóny.

Burza cenných papírů provozuje hlavní trh s akcemi a sídlí v Praze. Již v roce 1871 byla založena pražská komoditní a akciová burza. Následně z důvodu druhé světové války a nástupu komunistického režimu k moci následovala padesátiletá přestávka. Burza cenných papírů Praha byla znovu otevřena až v roce 1993. Dne 1. května 2004 se burza stala jedním ze řádných členů Federace evropských burz a americká komise pro cenné papíry a burzy (FESE) ji přidělila statut definované zahraniční burzy. Tímto statutem byla Burza cenných papírů Praha zařazena do prestižního seznamu neamerických burz bezpečných pro investory. (www.bcphp.cz)

Obchodování na této burze je možný prostřednictvím obchodníků s cennými papíry, kteří získali potřebnou licenci. Obchodníci jsou zároveň členové burzy. Jejimi správními orgány jsou valná hromada, dozorčí rada, burzovní komora. Valná hromada volí a zároveň následně odvolává členy burzovní komory a dozorčí rady. Dozorčí rada představuje kontrolní orgán. Burzovní komora je zde statutárním orgánem, který jedná jménem burzy a řídí její činnost. Na burze se setkávají emitenti a investoři. K emitentům patří veřejné korporace a společnosti, kteří za účelem získání potřebných finančních prostředků pro své podnikání vydávají cenné papíry. Investoři nakupují cenné papíry za účelem zhodnocení.

Trh s cennými papíry je rozdělen do třech částí hlavního trhu, volného trhu a MTF trhu. Na hlavním trhu se obchoduje s nejkvalitnějšími cennými papíry. U volného trhu se emise a emitenti cenných papírů se řídí podle platných zákonů. MTF trh zastupuje neregulovaný trh, burza zde stanovuje podmínky týkající se přijetí a obchodování. Oficiální volný trh je zaměřený pro společnosti, které chtějí svoje cenné papíry zobchodovat na burze, ale zatím nesplňují potřebné požadavky prestižnějších trhů nebo nejsou ochotné platit vyšší poplatky či plnit nadstandardní informační povinnosti. (www.pse.cz, burzovní trhy).

Veškeré probíhající obchody na burze jsou prováděny online. Burza cenných papírů je díky tomu možná zveřejnit indexy ihned a obchodní data se zpožděním 15 minut.

Pražská burza cenných papírů je elektronickou burzou, kde se obchody uskutečňují prostřednictvím automatizovaného obchodního systému. Tento systém zpracovává objednávky a instrukce od členů nákupu a prodeje cenných papírů. Samotní členové jsou připojeni on-line na centrální počítač burzy. Obchodování s investičními nástroji na cizí a vlastní účet na Burze cenných papírů Praha může obchodník s cennými papíry vykonávat pouze přes makléře. (Veselá, 2005, s. 43)

Na burze se obchoduje hlavně s akciemi, dluhopisy, investičními certifikáty a warranty.

V současné době je na burze je možné uzavírat následující typy obchodů:

- **SPAD** obchody jsou obchody v rámci Systému pro podporu akcií a dluhopisů, kde tvůrci trhu stanovují průběžně nákupní a prodejní cenu a zároveň je jejich úkolem zajistit dostatečnou likviditu. V průběhu otevřené fáze jsou tvůrci trhu povinni uveřejňovat kotace na základě nich je stanoveno tzv. povolené rozpětí. Povolené rozpětí je vymezeno nejlepší kotací rozšířenou o 0,5% oběma směry. Tvůrci v průběhu uzavřené fáze nemají tvůrci povinnost kotovat a obchody musí být uzavírány v rozmezí povoleného rozpětí.
- **Automatické obchody**, které jsou v aukční fázi, následují kontinuální obchodování. Automatické obchody jsou založeny na aukčním porovnání aktuální nabídky a poptávky. Tyto obchody jsou anonymní. Obchody je možné uzavírat pouze v předem určených cenových pásmech. Po shromáždění objednávek k nákupu a k prodeji investičních instrumentů dochází v aukční fázi k jednomu časovému okamžiku. Výsledkem obchodování je stanovit aukční ceny na principu cenové priority s cílem zobchodovat co největší počet cenných papírů. Na obchodování v aukčním režimu navazuje kontinuální obchodování. Kontinuální obchodování umožňuje uzavírání obchodů na základě průběžného zadávání objednávek k nákupu a prodeji investičních instrumentů. Na přijaté objednávky se uplatňuje cenová priorita a následně časová priorita.
- **Blokové obchody**, tyto obchody jsou uzavřené mimo obchodní systém burzy. Zároveň alespoň na jedné straně obchodu vystupuje člen burzy. Výše ceny uzavřeného obchodu není vázána na kurz investičního instrumentu ani nijak omezena.

Burzovní obchody zajišťuje Centrální depozitář cenných papírů, a.s., která zahrnuje dvě základní operace:

- **Převod cenných papírů.** Jde o převedení cenných papírů od prodávajícího k nakupujícímu. Centrální depozitář cenných papírů, a.s. vypořádává obchody s listinnými i zaknihovanými cennými papíry.
- **Převod peněžních prostředků.** Společnost Centrální depozitář cenných papírů, a.s. realizuje peněžní vypořádání obchodů formou kreditování či debetování účtu jednotlivých bank v zúčtovacím centru České národní banky. Z hlediska peněžního vypořádání jsou rozlišovány dva typy účastníků. Účastníky jsou zúčtovací banka a nebankovní účastník. Zúčtovací banka jako jedna z účastníků má zřízený clearingový účet u Zúčtovacího centra České národní banky a jim uzavřené obchody se peněžně vypořádávají prostřednictvím tohoto účtu. Obchody uzavřené nebankovním účastníkem jsou vypořádány prostřednictvím clearingového účtu vybrané banky.

3.5.7 Mimoburzovní trh RM-systém

Mimoburzovní trh RM-systém představuje trh, na kterém je licencovaným subjektem organizována poptávka a nabídka po investičních instrumentech, které nesplnily podmínky pro připuštění k burzovním obchodům. Burzovní pravidla a předpisy na tomto trhu neplatí. Tento trh má přesto svá vlastní pravidla, která nejsou tak přísná pro obchodování a svůj tržní řád. V podmínkách českého kapitálového trhu je organizátorem mimoburzovního trhu s cennými papíry společnost RM-Systém, a.s..

RM-Systém, a.s.

Již od roku 1993 působí akciová společnost RM-Systém jako organizátor pro mimoburzovní trh s cennými papíry. Přístup na RM-Systém funguje bez omezení, je založen zcela na zákaznickém principu. Zákazníkem může být jak fyzická tak právnická osoba s trvalým pobytem na území České republiky i mimo republiku. Česká národní banka musí být schváleno působení RM-Systému (www.rmsystem.cz).

RM-Systém je automatizovaný elektronický trh, který nemá centrální parket. RM-Systém má sídlo centrálního pracoviště v Praze, tam se sbíhají veškeré informace o nákupu a prodeji cenných papírů. Po celé České republice má zastoupení ve vstupních

pracovištích. Mohou to být jak obchodní místa pro běžné zákazníky, tak specializovaná vstupní pracoviště. Specializovaná pracoviště přijímají on-line pokyny od zvláštních zákazníků.

Prostřednictvím plně elektronického systému párování nabídky a poptávky se obchodování s cennými papíry provádí každý provozní den. Obchodní pokyny jsou zadávány při kontinuálně probíhající aukce. Zároveň jsou možné přímé obchody, při nichž lze provádět obchodní operace na základě neanonymních pokynů. Obchody se soubory kusů cenných papírů o větší velikosti probíhají jako blokové. Při nichž na straně prodávajících vystupují osoby, které získali povolení od ředitele RM-Systemu. Mimo obchodování RM-System zajišťuje vypořádání obchodů. Obchody jsou vypořádány v několika vteřinách systémem dodání proti zaplacení. (Nývtová, Režňáková, 2007, s. 87) Vypořádání začíná ve Středisku cenných papírů jen poté, jestliže je převod úspěšně proveden v registru korunových účtů RM-Systemu.

3.5.8 Neorganizovaný trh OTC

Tento neorganizovaný trh OTC je místem dohody mezi kupujícím a prodávajícím. Podmínky na tomto trhu nejsou standardizovány jako u organizovaných trhů. Obchodní podmínky u neorganizovaného trhu OTC mohou být sjednány individuálně. Důvodem je skutečnost, že na tomto trhu neexistuje regulace, která pro obchodování snižuje možnosti smluvní volnosti pro vyjednávání mezi účastníky trhu. Kupující a prodávající se dohodnou na předmětu obchodu, ceně, počtu cenných papírů, času a způsobu vypořádání. Neorganizovaný OTC trh vyhovuje investorům se zájmem o obchodování s jinými parametry, než jsou běžné u regulovaných trhů. V současné době realizují tyto obchody licencovaní obchodníci s cennými papíry. Ti pak realizují obchody podle přání svých klientů.

U zaknihovaných cenných papírů je vypořádání těchto transakcí prováděno ve Středisku cenných papírů nebo prostřednictvím společnosti Centrálního depozitáře cenných papírů, a.s..

U listinných cenných papírů lze vypořádání realizovat pouze prostřednictvím Centrálního depozitáře cenných papírů, a.s..

V depozitáři cenných papírů mají největší podíl na uskutečněných transakcích převody správcem cenných papírů na účet klienta tzv. kustody. Převody uskutečněné

prostřednictvím přepážek Střediska cenných papírů zahrnují obchody s kótovanými cennými papíry. Obchody byly uzavřeny mimo vypořádací systémy a regulované trhy. Vypořádání obchodů probíhá přímo v systému osoby, která vede centrální evidenci zaknihovaných cenných papírů. Protistrany uvedou cenu, za niž se obchod realizoval.

Cenné papíry kapitálového trhu představují cenné papíry se splatností delší než 1 rok. Likvidita je při této splatnosti velmi nízká a přináší vyšší výnos, se kterým je ovšem spojené i vyšší riziko. Každý investor je ochoten podstoupit různou míru rizika při investici do cenných papírů

Cenné papíry obchodovatelné na kapitálovém trhu lze rozdělit na majetkové a úvěrové cenné papíry. Součástí kapitálového trhu mohou být primární a sekundární trhy. Na primárním trhu emitent vydává cenné papíry cíleně pro investory, ke kterým mají závazky. Nejčastějším příkladem jsou vydané akcie. Na sekundárním trhu se obchoduje s už emitovanými cennými papíry. Emitent zde ztrácí vazbu s majiteli cenných papírů.

4 Praktická část

K diplomové práci „Cenné papíry, jejich charakteristika, druhy a společenské uplatnění. Právní úprava dle Občanského zákoníku č. 89/2012 Sb., (po zrušení zákona o cenných papírech č. 591/1992 Sb.)“ se studentka rozhodla v praktické části provést dotazníkové šetření, aby zjistila, zda je kapitálový trh správně ošetřen zákonem po nastolení nové legislativy a proč je kapitálový trh důležitý pro dobré fungování standardního tržního hospodářství z pohledu laické i odborné veřejnosti.

Sběr dat u odborné veřejnosti byl proveden také prostřednictvím rozhovorů, které následují v další kapitole diplomové práce. Kromě jiného studentka absolvovala setkání s nezávislým finančním poradcem, na kterém se snažila zjistit, jak se laik může dostat k investování do cenných papírů.

4.1 Řízené rozhovory

Rozhovor představuje kvalitativní nástroj sběru dat. Pro tento výzkum byl zvolen polostrukturovaný rozhovor. V případě nutnosti může být rozhovor rozšířen řadou podotázek, které vznikají operativně v průběhu šetření. Vzor rozhovoru u si může čtenář pročíst v příloze B diplomové práce.

- **Hypotéza:**

H1 : Byla nová právní úprava Občanského zákoníku 89/2012 potřebná?

H2 : Byla provedená právní úprava Občanského zákoníku 89/2012 dostačující?

- **Populace:** odborná veřejnost (právníci, účastníci na kapitálovém trhu)
- **Technika:** řízený rozhovor
- **Forma a distribuce:** otevřené otázky, výzkumné otázky, distribuce: osobní rozhovor
- **Zpracování:** statistické

4.1.1 První rozhovor: právník

Respondent: muž, 45 let, právnické vzdělání, právní praxe 10 let.

Je podle Vašeho názoru právní úprava cenných papírů dle Občanského zákoníku 89/2012Sb. dostačující?

- *„Ano, úprava je dostačující, došlo oproti staré úpravě ještě k několika dopřesněním.“*

Byla podle vás právní úprava potřebná, nutná?

- *„Nelze přesně říci, zda byla nová úprava potřebná. Stará úprava cenných papírů byla oproti jiným právním oblastem upravena relativně úplně a přesně, až na drobné výjimky. Bylo však nutné úpravu přizpůsobit novým kodexům soukromého práva, tedy z tohoto hlediska byla nová úprava potřebná.“*

Od 1.1.2014 je účinná upravená právní úprava ve vztahu k cenným papírům. Pociťovali jste ve své praxi potřebu legislativních změn nebo Vám dřívější úprava přišla dostatečná a vyhovující?

- *„Jak bylo uvedeno výše, stará úprava cenných papírů byla oproti jiným právním oblastem upravena relativně úplně a přesně, až na drobné výjimky. Bylo však nutné úpravu přizpůsobit novým kodexům soukromého práva, tedy z tohoto hlediska byla nová úprava potřebná. Pokud by však nedošlo k vydání nových kodexů soukromého práva, nebylo potřeba přistupovat ke změně úpravy cenných papírů.“*

Cenný papír je nově chápán jako věc, oproti staré úpravě, kdy by považován za jinou majetkovou hodnotu. Setkali jste se ve vztahu k tomuto s nějakým výkladovým problémem?

- *„Ano, tento stav způsoboval výkladové problémy a vítám, že došlo k této změně.“*

Nová právní úprava zavádí možnost nahradit hromadně jednotlivé cenné papíry hromadnou listinou. Jaké jsou výhody, a nebo nevýhody hromadné listiny vedle cenných papírů jednotlivých?

- *„Jako výhodu lze mimo jiné jistě považovat jednodušší nakládání s hromadnou listinou, oproti stavu, kdy je vydáno množství jednotlivých CP. Dále*

při uplatňování práv z cenných papírů je jisté administrativně snazší vždy kalkulovat s hromadnou listinou.“

Zrušená právní úprava (zákon o cenných papírech s účinností do 31.12.2013) např. neobsahoval zákonnou definici cenného papíru. Od 1.1.2014 již Občanský zákoník cenný papír přesně definuje. Pociťujete tyto změny v právní úpravě ve vztahu k Vašemu působení na kapitálových trzích?

- *„Nedá se říci, že by se tato změna přímo promítla do praxe při působení na kapitálovém trhu, ale jistě je to změna vítaná, neboť přináší vyšší právní jistotu.“*

Podle § 515 zákona 89/2012 Sb. se povoluje vydání tzv. inomimátního cenného papíru (nepojmenovaného). Setkáváte se s požadavky na obchodování s takovým cenným papírem ze strany Vašich klientů?

- *„Zatím se s takovým požadavkem neseťkávám.“*

Je možné založit investiční fondy ve formě komanditní společnosti, přičemž podíl v komanditní společnosti může být vtělen do investičního listu. Existuje ze strany Vašich klientů poptávka po takovém řešení?

- *„Poptávka po tomto řešení myslím vyvstane až po delší době účinnosti této úpravy, neboť obecně klienti se neradi pouští do inovativních řešení, pokud s nimi dosud nejsou patřičné zkušenosti, neexistují zatím soudní rozhodnutí ohledně podrobností takových institutů a klienti se tak raději drží „osvědčených řešení“.“*

4.1.2 Druhý rozhovor: právník

Respondent: žena, 33 let, právnické vzdělání a aktivně se věnuje právu 4 roky.

Je podle Vašeho názoru právní úprava cenných papírů podle Občanského zákoníku 89/2012Sb. dostačující?

- *„Aktuálně platná právní úprava myslím upravuje veškeré nutné instituty a je dostatečně podrobná proto, aby nastolila právní jistotu.“*

Byla podle vás právní úprava potřebná, nutná?

- *„Zrušená úprava cenných papírů byla relativně dostačující až na drobnosti, které jsou dále uvedeny. Vzhledem ke komplexní změně soukromého práva a vydání dvou nových základních kodexů – občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích však jistě bylo nutno úpravu těmito kodexům přizpůsobit.“*

Od 1.1.2014 je účinná upravená právní úprava ve vztahu k cenným papírům. Pociťovali jste ve své praxi potřebu legislativních změn nebo Vám dřívější úprava přišla dostatečná a vyhovující?

- *„Pokud by nebylo přistoupeno k vydání nových kodexů soukromého práva, nebylo nutné přistupovat ke změnám v oblasti právní úpravy cenných papírů, která bylo oproti jiným právním kodexům relativně přiléhavá a dostačující.“*

Cenný papír je nově chápán jako věc, oproti staré úpravě, kdy by považován za jinou majetkovou hodnotu. Setkali jste se ve vztahu k tomuto s nějakým výkladovým problémem?

- *„Je to vítanou změnou, toto způsobovalo výkladové problémy, ačkoliv nikterak fatální.“*

Nová právní úprava zavádí možnost nahradit hromadně jednotlivé cenné papíry hromadnou listinou. Jaké jsou výhody a nebo nevýhody hromadné listiny vedle cenných papírů jednotlivých?

- *„Lze říci, že to přinese snazší nakládání s CP, ale tuto změnu nepovažuji za nějak velmi přínosnou.“*

Zrušená právní úprava (zákon o cenných papírech s účinností do 31.12.2013) např. neobsahoval zákonnou definici cenného papíru. Od 1.1.2014 již Občanský zákoník cenný papír přesně definuje. Pociťujete tyto změny v právní úpravě ve vztahu k Vašemu působení na kapitálových trzích?

- *„Do praxe se tato změna zatím příliš nepromítla, ale z hlediska právní jistoty je jistě vhodné, že zákon definici nově obsahuje.“*

Podle § 515 zákona 89/2012 Sb. se povoluje vydání tzv. inomimátního cenného papíru (nepojmenovaného). Setkáváte se s požadavky na obchodování s takovým cenným papírem ze strany Vašich klientů?

- *„Ano, několik klientů již vyjádřilo požadavek na transakci s takovým CP.“*

Je možné založit investiční fondy ve formě komanditní společnosti, přičemž podíl v komanditní společnosti může být vtělen do investičního listu. Existuje ze strany Vašich klientů poptávka po takovém řešení?

- *„Ze strany mých klientů zatím po takovém řešení poptávka není.“*

4.1.3 Třetí rozhovor: osoba pohybující se na finančním trhu

Respondent: muž, 55 let, VŠ neekonomického směru, samouk = od r. 1994 od kuponové privatizace aktivně obchodující na RM systému a přes makléře na pražské burze a minimálně v cizině, roční obraty do jednotek milionů

Je podle Vašeho názoru právní úprava cenných papírů podle Občanského zákoníku 89/2012Sb. dostačující?

- *„Předpoklad pro úroveň mého obchodování je dostačující až nadbytečný z pohledu omezující regulace z toho plynoucí. Přirovnání: jako řidič motocyklu neřeším dopravní předpisy pro nákladní auta...“*

Byla podle vás právní úprava potřebná, nutná?

- *„Chápu nutnost, byť mne poškodila. Detailně se nevyznám, ale vnímám novelu jako přizpůsobení se změnám na finančním trhu = byť se mi nelíbí vyšší omezení (zúžení obchodního prostoru), což mi snižuje zisky. Přirovnání: jako*

řidič motocyklu nevitám zavřenou silnici pro opravu mostu ke zvýšení jeho nosnosti a navíc se bude vybírat mýtné (stačila mi primitivnější, stará silnice, ale pro nákladáky už ne...)“

Od 1.1.2014 je účinná upravená právní úprava ve vztahu k cenným papírům. Pociťovali jste ve své praxi potřebu legislativních změn nebo Vám dřívější úprava přišla dostatečná a vyhovující?

- *„Dostačující. Přirovnání: pokud není omezení rychlosti na silnic, mohu legálně jet pomalu i rychle ale ostatní (chodci) tu rychlost používají jinak.“*

Cenný papír je nově chápán jako věc, oproti staré úpravě, kdy by považován za jinou majetkovou hodnotu. Setkali jste se ve vztahu k tomuto s nějakým výkladovým problémem?

- *„Neřeším, pro mne stále prvotně rozhoduje cena v pohybu... i věci i jiné majetkové hodnoty.“*

Nová právní úprava zavádí možnost nahradit hromadně jednotlivé cenné papíry hromadnou listinou. Jaké jsou výhody a nebo nevýhody hromadné listiny vedle cenných papírů jednotlivých?

- *„Nevím, nevyužil jsem, snad i pro hodnotící rating ???“*

Zrušená právní úprava (zákon o cenných papírech s účinností do 31.12.2013) např. neobsahoval zákonnou definici cenného papíru. Od 1.1.2014 již Občanský zákoník cenný papír přesně definuje. Pociťujete tyto změny v právní úpravě ve vztahu k Vašemu působení na kapitálových trzích?

- *„Ne. Bez peněz ani přesná definice není použitelná.“*

Podle § 515 zákona 89/2012 Sb. se povoluje vydání tzv. inomimátního cenného papíru (nepojmenovaného). Setkáváte se s požadavky na obchodování s takovým cenným papírem ze strany Vašich klientů?

- *„Ne. Ostražitě trvám na co nečitelnějších, nejprůhlednějších, konkrétních a historií otestovaných informacích.“*

Je možné založit investiční fondy ve formě komanditní společnosti, přičemž podíl v komanditní společnosti může být vtělen do investičního listu. Existuje ze strany Vašich klientů poptávka po takovém řešení?

- „*Ne. Tento segment trhu nepreferuji = zpomalení likvidity...*“

4.2 Dotazníkové šetření

Vytvoření dotazníkového šetření formou dotazníku na téma obecného povědomí veřejnosti o všeobecnostech kapitálového trhu a vlastních zkušenostech s investováním. Pro kvantitativní metodu byly dotazovány osoby ze široké veřejnosti. Osoby obchodující na finančním trhu, například vlastníci cenných papírů, věřitelé cenných papírů. Dále finanční poradci, zaměstnanci banky i osoby bez zkušeností s cennými papíry. Autorka si stanovila před výzkumem hypotézy, které budou níže zodpovězeny. Vzor dotazníku si může čtenář pročit v příloze A diplomové práce.

- **Hypotézy:** viz část 5 Výsledky a diskuze
- **Populace:** odborná i laická veřejnost
- **Technika:** dotazník
- **Forma a distribuce:** uzavřené a polouzavřené otázky, distribuce: webové stránky, email, osobní předání
- **Zpracování:** statistické

Do dotazníkového šetření byly použity uzavřené a polouzavřené otázky. Na otázky respondenti odpovídali prostřednictvím zaškrtnutí z předem nabídnutých odpovědí. Některé odpovědi dávaly respondentovi prostor k vlastnímu vyjádření prostřednictvím možnosti jiné/á.

Návratnost dotazníků

Dalším aspektem dotazníkového šetření je návratnost vlastního dotazníku k jeho řešiteli. Jestliže je návratnost dotazníku nízká, pak výsledky šetření mohou být nereprezentativní pro daný vzorek. Výsledky se dají považovat za reprezentativní při návratnosti dotazníkového šetření nad 60 procent. V rozsahu potřebném pro tuto práci je 100 respondentů minimální počet, který byl splněn počtem 117 respondentů účastnících se dotazníkového šetření. Návratnost činila 82 % z celkového počtu vydaných dotazníků.

Autorka diplomové práce očekávala nižší návratnost z důvodu velkého pracovního vytížení dotazovaných osob.

Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření provedla studentka prostřednictvím internetového dotazníkového šetření, které zodpověděli respondenti z následujícího procentuálního zastoupení zdrojů zodpovězení: 55,9 % Facebook, 18,1 % E-mail, 22,3 % nezjištěný on-line zdroj. Šetření se zúčastnilo 117 respondentů, kteří zodpověděli 15 otázek (vzor dotazníkového šetření viz Příloha A).

Otázka č. 1: „Jste účastníkem na kapitálovém trhu?“

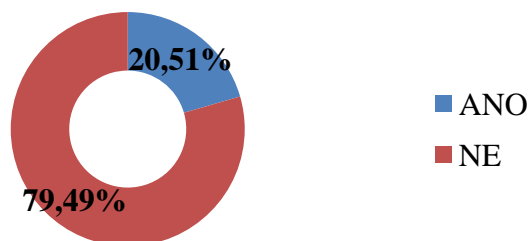
Na kapitálovém trhu se neúčastní dle dotazníku 79,49 % dotazovaných, pouze 20,51 % přiznalo účast na kapitálovém trhu a zkušenost s investováním. Studentka se domnívá, že laická veřejnost si neuvědomila, že i prostřednictvím penzijního spoření (resp. doplňkového penzijního spoření a transformovaných fondů), případně volných prostředků investičním životním pojištěním, se také účastní kapitálového trhu prostřednictvím investic do kapitálových fondů penzijních společností nebo fondů kolektivního investování.

Tabulka 1: Jste účastníkem na kapitálovém trhu?

n = 117	Frekvence	%
Ano	24	20,51
Ne	93	79,49

Zdroj: vlastní zpracování

Jste účastníkem na kapitálovém trhu?

Obrázek 1: Jste účastníkem na kapitálovém trhu?

Otázka č. 2: „Jakým způsobem investujete na Burze cenných papírů Praha?“

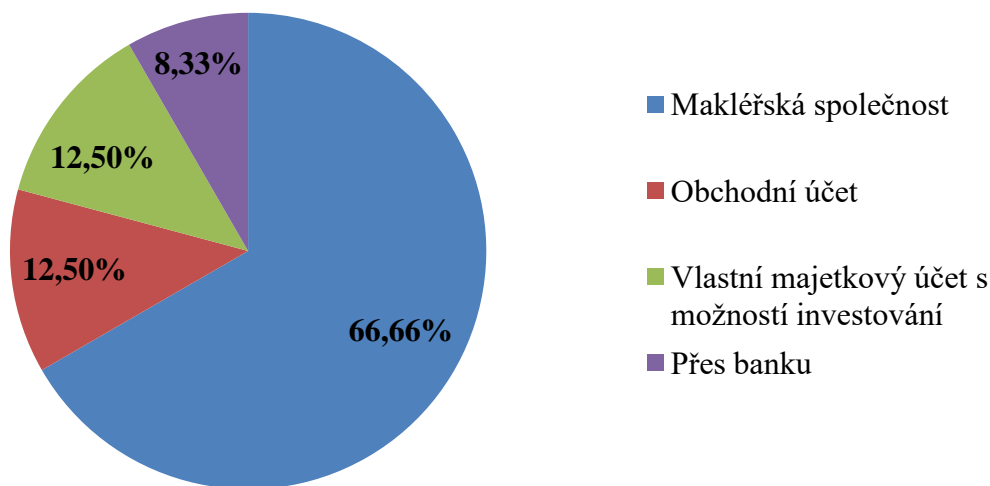
Z průzkumu vyplynulo, že 66,66 % respondentů investuje na Burze cenných papírů Praha prostřednictvím makléřské společnosti, 12,5 % pomocí obchodního účtu, 12,5 % prostřednictvím vlastního majetkového účtu s možností investování a 8,33 % přes banku. Pouze 79,49 % dotázaných neinvestuje (viz otázka č. 1). Studentka se domnívá, že výsledek hlasování reflektuje složitost systému a nutnost nechat si poradit od zkušenějších, proto se většina obrací na bankovní poradce nebo makléřské společnosti.

Tabulka 2: Jakým způsobem investujete na Burze cenných papírů Praha?

n = 24	Frekvence	%
Makléřská společnost	16	66,66
Obchodní účet	3	12,50
Vlastní majetkový účet s možností investování	3	12,50
Přes banku	2	8,33

Zdroj: vlastní zpracování

Jakým způsobem investujete na Burze cenných papírů Praha?

Obrázek 2: Jakým způsobem investujete na Burze cenných papírů Praha?

Otázka č. 3: „Do jakého druhu cenného papíru nejčastěji investujete?“

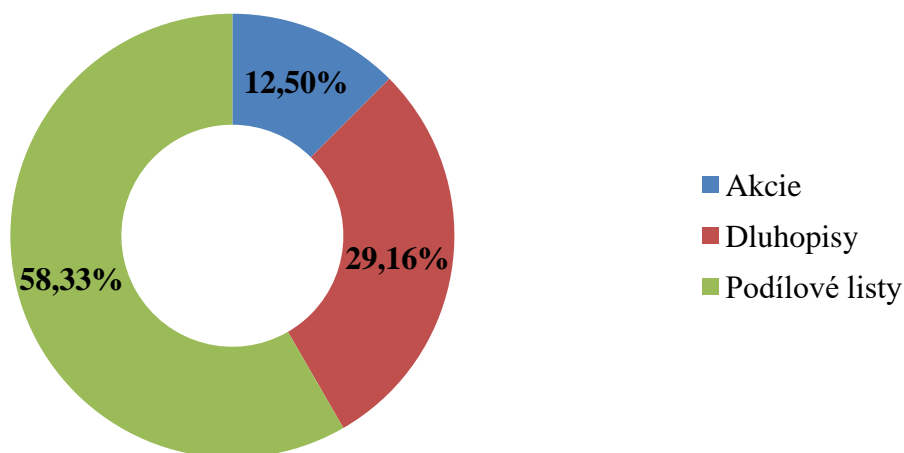
Nejčastěji pak finanční prostředky investují do podílových listů (58,33 %), dluhopisů (29,16 %). V neposlední řadě 12,5 % respondentů využívá možnosti investic do akcií.

Tabulka 3: Do jakého druhu cenného papíru nejčastěji investujete?

n = 24	Frekvence	%
Akcie	3	12,50
Dluhopisy	7	29,16
Podílové listy	14	58,33

Zdroj: Vlastní zpracování

Do jakého druhu cenného papíru nejčastěji investujete?

Obrázek 3: Do jakého druhu cenného papíru nejčastěji investujete?

Otázka č. 4: „Co podle Vás znamená cenný papír?“

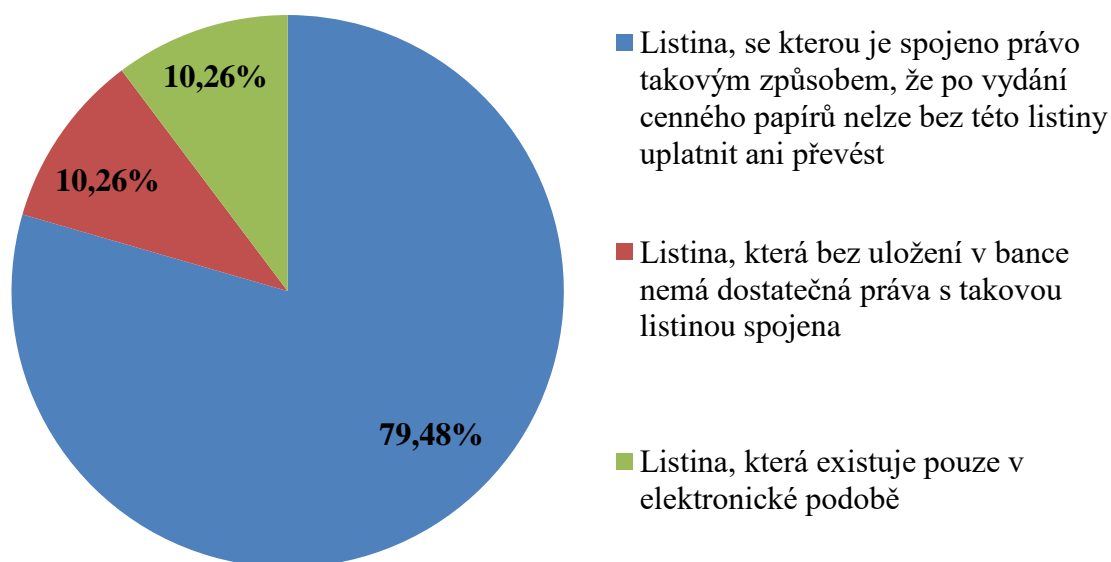
Pod pojmem cenný papír si představilo 79,48 % respondentů listinu, se kterou je právo spojeno s takovým způsobem, že po vydání cenného papíru nelze bez této listiny uplatnit ani převést. 10,26 % dotázaných by takto označilo listinu, která bez uložení v bance nemá dostatečná práva s touto listinou spojena, zbylých 10,26 % si představilo listinu, která existuje pouze v elektronické podobě.

Tabulka 4: Co podle Vás znamená cenný papír?

n = 117	Frekvence	%
Listina, se kterou je spojeno právo takovým způsobem, že po vydání cenného papíru nelze bez této listiny uplatnit ani převést	93	79,48
Listina, která bez uložení v bance nemá dostatečná práva s takovou listinou spojena	12	10,26
Listina, která existuje pouze v elektronické podobě	12	10,26

Zdroj: vlastní zpracování

Co podle Vás znamená cenný papír?

Obrázek 4: Co podle Vás znamená cenný papír?

Otázka č. 5: „Co je podle Vás burza cenných papírů?“

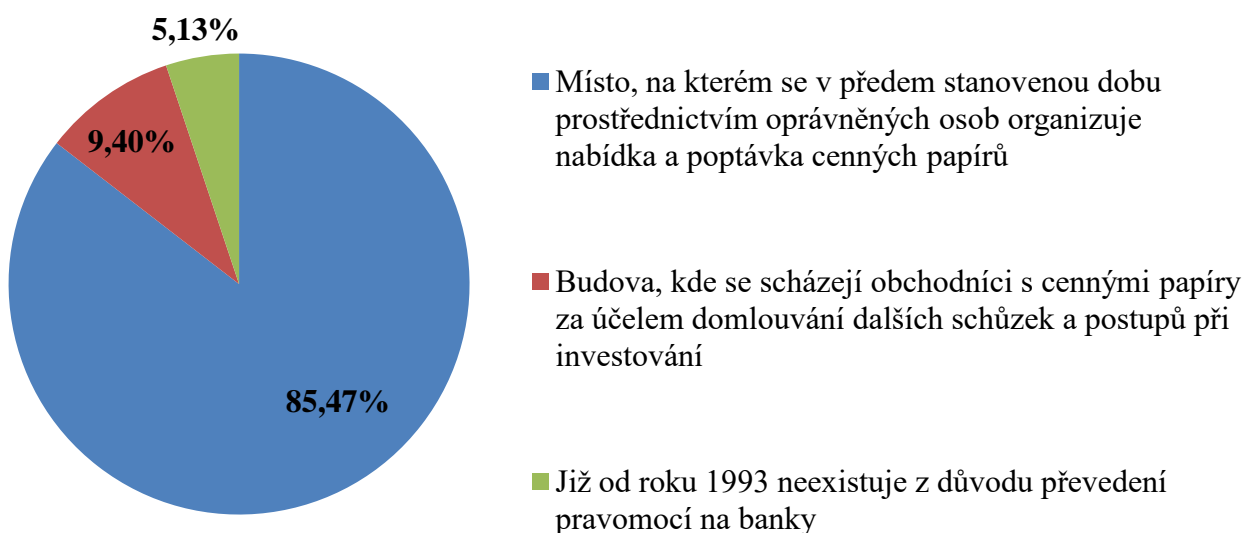
Nejčastější odpovědí (85,47 %) na vysvětlení pojmu burzy cenných papírů bylo místo, na kterém se v předem stanovenou dobu prostřednictvím oprávněných osob organizuje nabídka a poptávka cenných papírů. V menší míře (9,40 %) se lidé domnívali, že se jedná o budovu, kde se scházejí obchodníci s cennými papíry za účelem domlouvání dalších schůzek a postupů při investování, pouze 5,13 % respondentů se domnívá, že burza cenných papírů již od roku 1993 neexistuje z důvodu převedení pravomocí na banky.

Tabulka 5: Co je podle Vás burza cenných papírů?

n = 117	Frekvence	%
Místo, na kterém se v předem stanovenou dobu prostřednictvím oprávněných osob organizuje nabídka a poptávka cenných papírů	100	85,47
Budova, kde se scházejí obchodníci s cennými papíry za účelem domlouvání dalších schůzek a postupů při investování	11	9,40
Již od roku 1993 neexistuje z důvodu převedení pravomocí na banky	6	5,13

Zdroj: vlastní zpracování

Co je podle Vás burza cenných papírů?

Obrázek 5: Co je podle Vás burza cenných papírů?

Otázka č. 6: „Jak se podle Vás obchoduje na Burze cenných papírů Praha?“

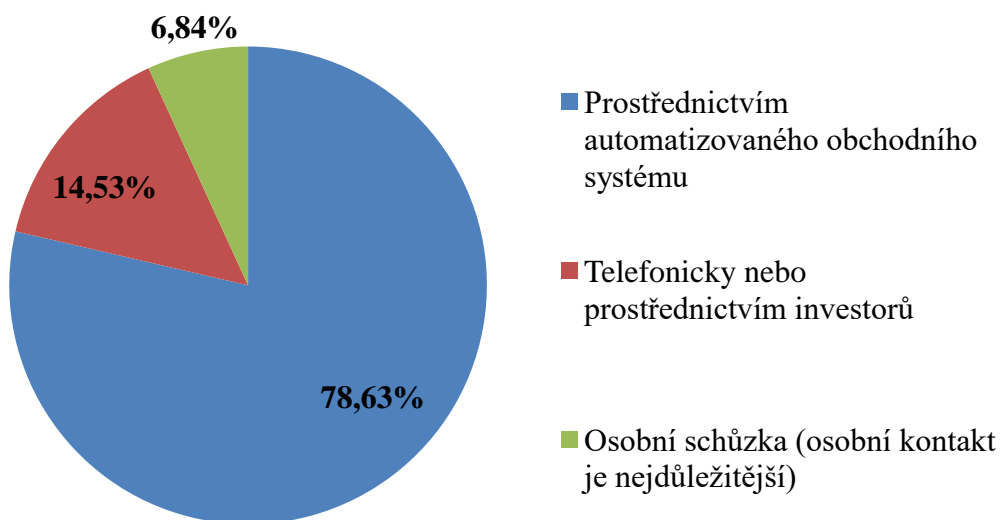
Na otázku, jakým způsobem se dotazovaní domnívají, že se obchoduje na burze cenných papírů, odpovědělo 78,63 %, že se obchoduje prostřednictvím automatizovaného obchodního systému, 14,53 % telefonicky nebo prostřednictvím investorů a 6,84 % díky osobní schůzce, protože se domnívají, že osobní kontakt je v tomto případě nejdůležitější. Studentka byla potěšena, že většina respondentů odpověděla správně.

Tabulka 6: Jak se podle Vás obchoduje na Burze cenných papírů Praha?

n = 117	Frekvence	%
Prostřednictvím automatizovaného obchodního systému	92	78,63
Telefonicky nebo prostřednictvím investorů	17	14,53
Osobní schůzka (osobní kontakt je nejdůležitější)	8	6,84

Zdroj: vlastní zpracování

Jak se podle Vás obchoduje na Burze cenných papírů Praha?

Obrázek 6: Jak se podle Vás obchoduje na Burze cenných papírů Praha?

Otázka č. 7: „Jak vysokou finanční hotovost byste byl/a ochoten/a investovat na Burze cenných papírů Praha?“

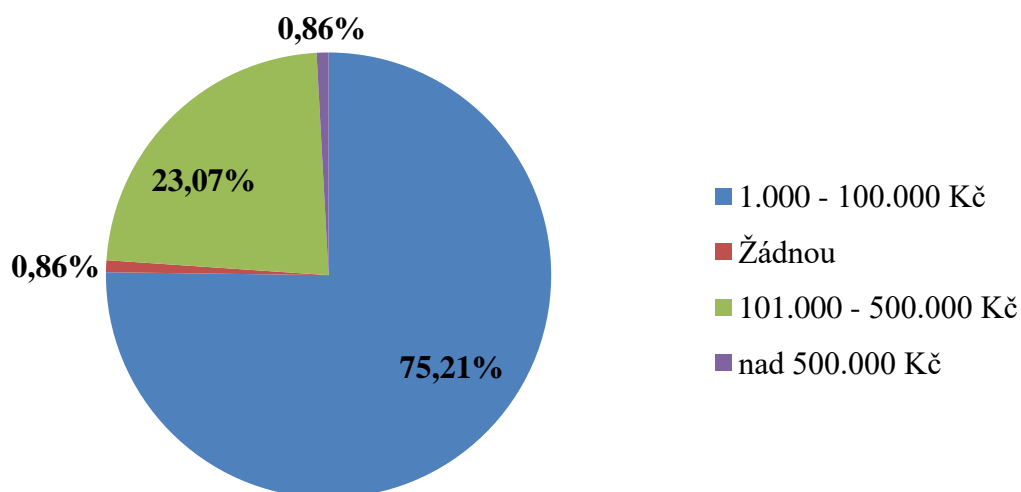
Nad 100.000 Kč do půl milionu by bylo ochotno investovat 23,07 % dotázaných, nad půl milionu korun (a rovněž pro variantu žádné finanční prostředky) pouze 0,86 % a do 100.000 Kč celých 75,21 % respondentů. U této otázky je zřejmé, že odpovědi korespondují s volnými finančními prostředky dotazovaných, kdy hodnotili především své vlastní možnosti.

Tabulka 7: Jak vysokou finanční hotovost byste byl/a ochoten/a investovat na Burze cenných papírů Praha?

n = 117	Frekvence	%
Žádnou	1	0,86
1.000 – 100.000 Kč	88	75,21
101.000 – 500.000 Kč	27	23,07
Nad 500.000 Kč	1	0,86

Zdroj: vlastní zpracování

Jak vysokou finanční hotovost jste ochotni investovat na Burze cenných papírů Praha?

Obrázek 7: Jak vysokou finanční hotovost jste ochotni investovat na Burze cenných papírů Praha?

Otázka č. 8: „Kdo může obchodovat na Burze cenných papírů Praha?“

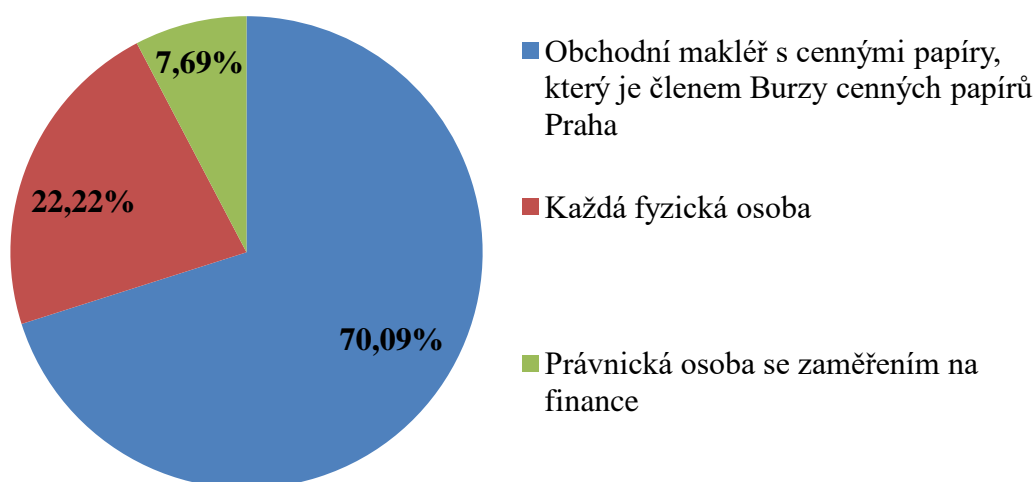
Studentka se také dotazovala, kdo může obchodovat na Burze cenných papírů Praha. Na tuto otázku odpověděli dotazovaní 70,09 % obchodní makléř s cennými papíry, který je členem Burzy cenných papírů Praha, 22,22 % lidí odpovědělo každá fyzická osoba a pouze 7,69 % se domnívalo, že pouze právnická osoba se zaměřením na finance.

Tabulka 8: Kdo může obchodovat na Burze cenných papírů Praha?

n = 117	Frekvence	%
Obchodní makléř s cennými papíry, který je členem Burzy cenných papírů Praha	82	70,09
Každá fyzická osoba	26	22,22
Právnícká osoba se zaměřením na finance	9	7,69

Zdroj: vlastní zpracování

Kdo může obchodovat na Burze cenných papírů Praha?

Obrázek 8: Kdo může obchodovat na Burze cenných papírů Praha?

Otázka č. 9: „Setkal/a jste se s nabídkami na možnost investování do cenných papírů?“

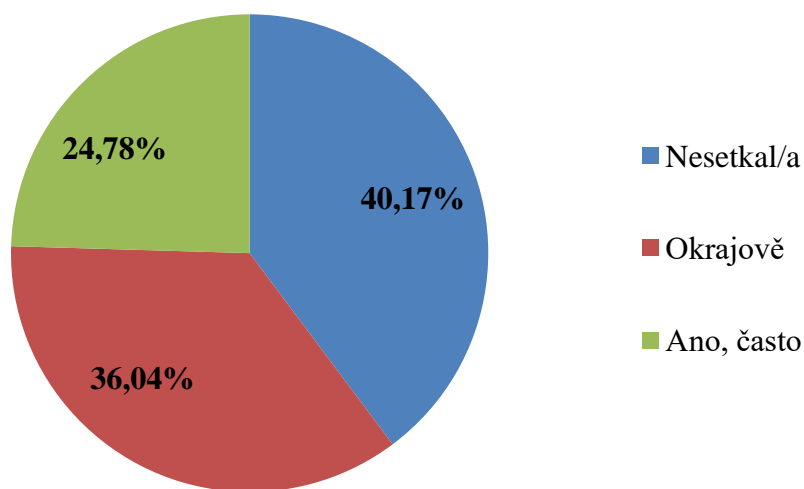
Zatímco u otázky, kdo může obchodovat na Burze cenných papírů Praha, se respondenti příliš s odpověďmi nezapotili, při vzpomínání, zda se setkali s možností investic do cenných papírů již poněkud ano. Jak studentka zmínila, většina si neuvědomila investice přes podílové fondy u důchodového spoření. 40,35 % si na možnost nevzpomněla, nebo se domnívala, že se s možností nesetkala. 35,09 % přiznalo okrajovou možnost investování do cenných papírů a 24,56 % odpovědělo ano, často.

Tabulka 9: Setkal/a jste es s nabídkami na možnost investování do cenných papírů?

n = 117	Frekvence	%
Nesetkal/a	47	40,17
Okrajově	41	35,04
Ano, často	29	24,78

Zdroj: vlastní zpracování

Setkal/a jste se s nabídkami na možnost investování do cenných papírů?

Obrázek 9: Setkal/a jste se s nabídkami na možnost investování do cenných papírů?

Otázka č. 10 a 11: „Jaké je Vaše pohlaví a věk?“

Studentka předložila dotazník 82 ženám a 32 mužů, ve věkovém zastoupení 18 – 34 let (47x), 35 – 49 let (50x), 50 – 64 let (15x) a 65 a více let (2x).

Tabulka 10: Jaké je Vaše pohlaví?

n = 117	Frekvence	%
Žena	82	70,09
Muž	35	29,91

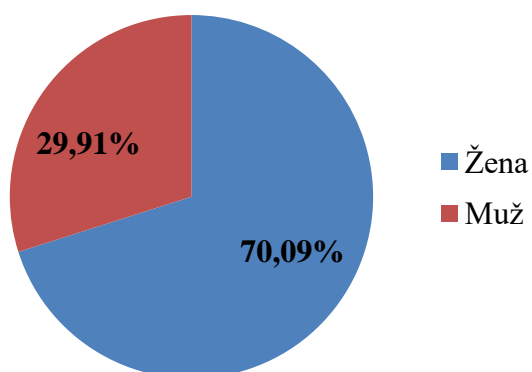
Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 11: Jaký je Váš věk?

n = 117	Frekvence	%
18 – 34	47	40,17
35 – 49	50	42,73
50 - 64	15	12,82
65 a více	5	4,28

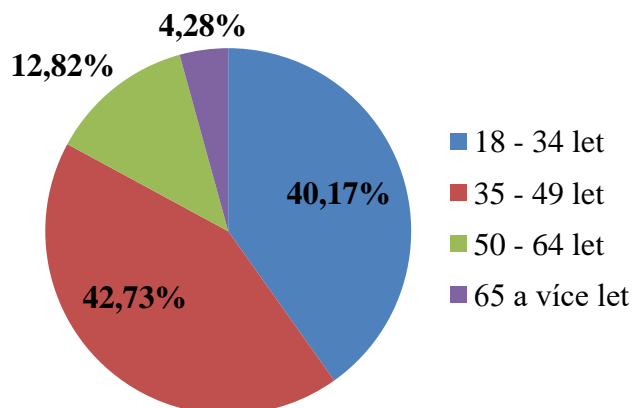
Zdroj: vlastní zpracování

Genderové složení dotazovaných

Obrázek 10: Jaké je Vaše pohlaví?

Věkové zastoupení respondentů

Obrázek 11: Jaký je Váš věk?

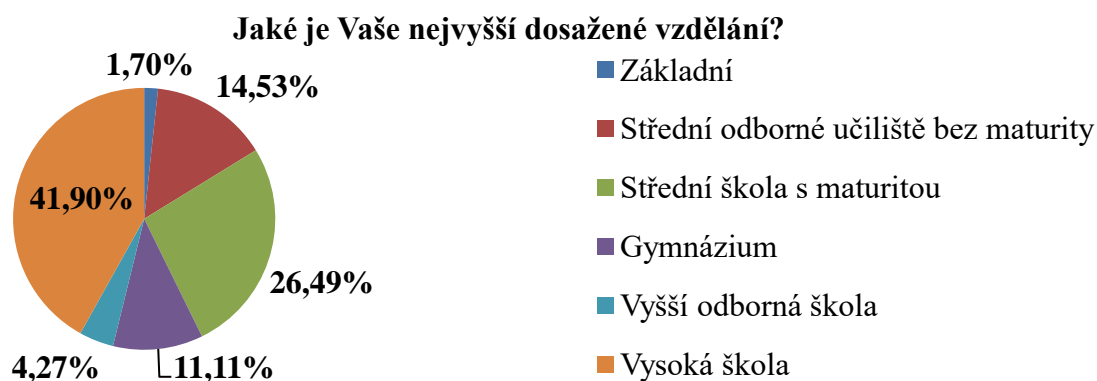
Otázka č. 12: „Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?“

49 dotazovaných dosáhlo vysokoškolského vzdělání, 31 středoškolského vzdělání zakončeného maturitní zkouškou, 18 osob studovalo na gymnáziu a vyšší odborné škole, 16 respondentů splnilo pouze základní vzdělání, nebo nezískalo maturitní zkoušku.

Tabulka 12: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

n = 117	Frekvence	%
Základní	2	1,70
Střední odborné učiliště bez maturity	17	14,53
Střední škola s maturitou	31	26,49
Gymnázium	13	11,11
Vyšší odborná škola	5	4,27
Vysoká škola	49	41,90

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 12: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Otázka č. 13: „Seznámil/a jste se během svých studií s právní problematikou cenných papírů?“

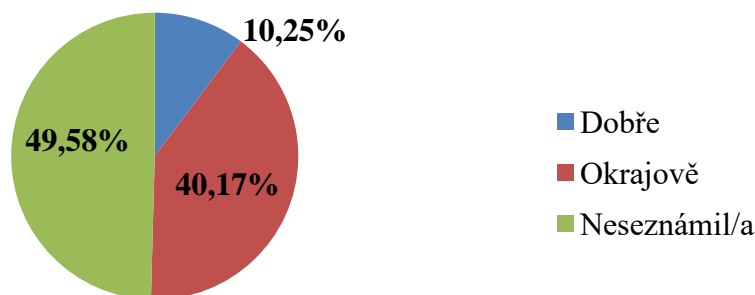
Během svých studií se seznámilo s problematikou investování do cenných papírů 10,53 %, okrajově získalo informace 40,5 % dotázaných a 49,12 % se o problematiku nezajímalo, nebo se s ní během studií nesetkalo.

Tabulka 13: Seznámil/a jste se během svých studií s právní problematikou cenných papírů?

n = 117	Frekvence	%
Dobře	12	10,25
Okrajově	47	40,17
Neseznámil/a	58	49,58

Zdroj: vlastní zpracování

Seznámil/a jste se během svých studií s právní problematikou cenných papírů?

Obrázek 13: Seznámil/a jste se během svých studií s právní problematikou cenných papírů?

Otázka č. 14: „Pracujete / Pracoval/a jste ve finančním sektoru?“

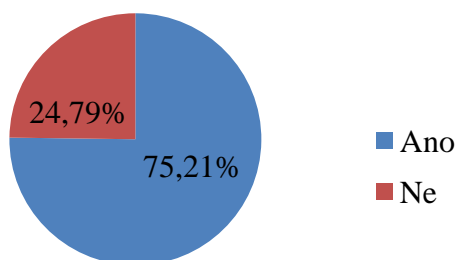
Z dotazníkového šetření vyplynulo, že 88 osob pracuje (nebo pracovalo) ve finančním sektoru, zbylých 29 osob je zaměstnáno v jiných sférách. Studentka se domnívá, že do svého zkoumání zahrnula širokou škálu osob od středně vzdělaných po vzdělané, mladých po starší generaci z různých pracovních oborů.

Tabulka 14: Pracujete / Pracoval/a jste ve finančním sektoru?

n = 117	Frekvence	%
Ano	88	75,21
Ne	29	24,79

Zdroj: vlastní zpracování

Pracujete / Pracoval/a jste ve finančním sektoru?

Obrázek 14: Pracujete / Pracoval/a jste ve finančním sektoru?

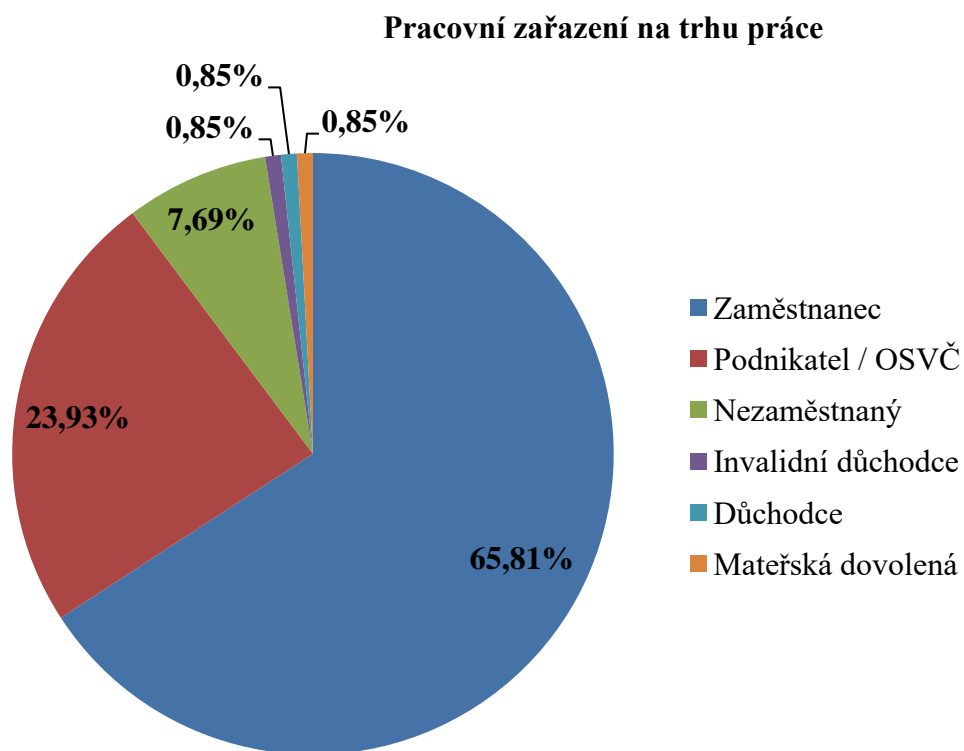
Otázka č. 15: „Jaké je Vaše pracovní postavení?“

Posledním dotazem z dotazníkového šetření byla otázka pracovního zařazení na pracovním trhu, převážila skupina zaměstnanců (77x), která byla doplněna podnikateli / OSVČ (28x), nezaměstnaný (9x), invalidní důchodce (1x), důchodce (1x) a mateřská dovolená (1x). Studentka z dotazníkového šetření zjistila, že o možnosti zhodnocení svých finančních prostředků se zajímala především skupina osob nad 35 let v pozici zaměstnanec a podnikatel, zatímco skupina nezaměstnaných se povětšinou nesetkala s problematikou investování do cenných papírů, nebo se o tyto možnosti ani nezajímala.

Tabulka 15: Jaké je Vaše pracovní postavení?

n = 117	Frekvence	%
Zaměstnanec	77	65,81
Podnikatel / OSVČ	28	23,93
Nezaměstnaný	9	7,69
Invalidní důchodce	1	0,85
Důchodce	1	0,85
Mateřská dovolená	1	0,85

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 15: Pracovní zařazení na trhu práce

4.3 Možnosti investice do cenných papírů

Studentka v rámci praktické části diplomové práce navštívila finančního poradce z makléřské společnosti (nepřál si být v diplomové práci zmíněn jmenovitě), který pomohl objasnit některé postupy při investování do cenných papírů a možnosti, jak v dnešní uspěchané době zhodnotit své finanční prostředky. Zároveň autorka přiřadila právní legislativu zabývající se daným subjektem na trhu (cennými papíry).

Subjekty na kapitálovém trhu:

- **Banka** – Banka nabízí možnosti investice do cenných papírů prostřednictvím své investiční společnosti nebo nasmlouvané investiční společnosti jiné banky. Zákon o bankách, zákon č. 21/1992 Sb., o bankách.
- **Pojišťovna** – Pojišťovny rozšířily možnosti klientů pro přímé investice do podílových fondů přes investiční společnosti. Nevýhodou investování prostřednictvím životní pojištění jsou dvojí poplatky (poplatek za mimořádný vklad pojistného a poplatek investiční společnosti z výše vkladu). Zákon o pojišťovnictví, zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví.
- **Investiční společnost** – Klient může investovat do mnoha produktů, může fungovat samostatně nebo ji může vlastnit jiný subjekt, nabízejí různé produkty (druhy fondů). Zákon o podnikání na kapitálovém trhu, zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu.
- **Finanční poradenství u makléřské společnosti** – nabízejí mnoho produktů od velkého počtu finančních institucí na trhu (více méně průřez výše popsáných možností). Zákon o podnikání na kapitálovém trhu, zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu.

Na základě získaných informací o možnostech investování plynoucích z rozhovoru s investičním makléřem by autorka potenciálnímu klientovi doporučila se zajímat o otevřené podílové fondy. Správcem je investiční společnost, která musí dodržovat přísné podmínky – pokud by investiční společnost zanikla, klient o své peníze nepřijde. Peníze se mohou teoreticky ztratit v bance, banka ručí do výše vkladů v hodnotě 100.000 EUR, pokud by se však stala vážnější situace na trhu, nebude banka schopná zajistit celé své portfolio klientů a dostát svým závazkům. Banky mají společný Garanční fond, do kterého vkládají % z vkladů klientů na krytí podobných situací. Zákon o bankách, zákon

č. 21/1992 Sb., o bankách. U klienta se rozhoduje investiční strategie podle jeho investičních schopností – klient vyplní investiční dotazník investiční společnosti, nebo i banky, aby mohl makléř zjistit povahu investora a jeho znalosti. § 1746 odst. 2) a § 2430 a následující zákona č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník a § 74 a následující zákona č. 284/2009 Sb. O platebním styku.

Makléř by měl disponovat dobrými zkušenostmi s informováním klientů o jednotlivých instrumentech (jak se chovají akciové, smíšené, konzervativní fondy, atd.), aby porozuměli významu rizika před vyplněním investičního dotazníku (mnohdy by jinak býval nepřesný, protože klienti nerozuměli tomu, co označili). § 15i zákona č. 256/2004 Sb. O podnikání na kapitálovém trhu.

- **Akciové fondy** – převažují akcie, můžou být ale i namíchané (v menší míře jiné tituly než akcie).
- **Smíšené fondy** – jsou namíchané z méně rizikových akcií (více rizikové mají vyšší výnos a větší propad), nebo dluhopisů.
- **Dluhopisové fondy** – investují do dluhopisových cenných papírů, mohou obsahovat korporátní dluhopisy (dluhopisy firem), které mají z pravidla vyšší výnos než státní dluhopisy.
- **Fondy peněžního trhu** – jsou na krátkou dobu a nemají takový význam. Obsahují dluhopisy, pokladniční poukázky, depozitní certifikáty – obvykle disponují nulovou kolísavostí, výnosy jsou nízké (max. do 1 %).
- **Fondy komoditní** – cenné papíry jsou navázané na komodity (zlato, stříbro, zemědělské komodity, technologické suroviny), je s nimi spojeno určité riziko toho, že můžou být výraznější poklesy než u akciových fondů. Klient ale nejde pořád do rizika, že by investoval jen do jedné komodity.
- **Fondy fondů** – pojí se s nimi menší riziko, je s nimi spojená vysoká poplatková zátěž.

4.3.1 Poradenství klientovi o investicích

Tato dílčí praktická část přibližuje postup při rozhodování pro investování do cenných papírů. Informace pro „návod jak postupovat“ autorka zpracovala ze setkání, které absolvovala s finančním makléřem. Cílem bylo zpracování kroků, které musí případný klient podstoupit, rozhodne-li se pro investici. Autorka zde byla v pozici

potencionálního klienta a následně zpracovala informace do krátkého přiblížení povinností a postupů, které musí být pro realizaci investování naplněny, a to jak ze strany klienta, tak ze strany legislativy. (klient musí poskytnout základní informace vyplývající se zákonů o identifikaci – tj. zákon č. 253/2008 Sb. O některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti (AML), vyhláška č. 281/2008 Sb. Systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, zákon č. 164/2013 O mezinárodní spolupráci při správě daní (FATCA), Zákon č. 254/2004 Sb. O omezení plateb v hotovosti, Zákon č. 101/2000 Sb. O ochraně osobních údajů, Mnohostranná dohoda příslušných orgánů o výměně zpráv podle jednotlivých zemí (CRS).)

První informací, která je pro investora stěžejní je výše částky a zhodnocení na jakou dobu může investor finance uvolnit. Většina klientů si peníze uloží při prvním investování na kratší dobu (rok, dva) a část na střednědobě (k tomu se využívají různé produkty). Malá část klientů neví, na jak dlouhou dobu budou chtít investovat, protože každý člověk má jiné požadavky a nemusí mít dlouhodobé plány. ČNB

Následuje vyplňování investičního dotazníku (dle § 1746 odst. 2) a § 2430 a následující zákona č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník a § 74 a následující zákona č. 284/2009 Sb. O platebním styku), který si připravuje investiční společnost sama. Při vypisování investičního dotazníku musí klient předložit všechny doklady. Pokud je předložit nechce (nebo odmítne), jedná se nejspíš o skrytý obchod, kdy na pozadí stojí neznámý investor, který by chtěl legalizovat peníze z trestné činnosti (viz zákon č. 253/2008 Sb. O některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti (AML). Klient se musí prověřit (viz ochrana osobních údajů dle zákona č. 101/2000 Sb. O ochraně osobních údajů), v případě podezření na podezřelý obchod se provede hlášení určené osobě ve společnosti, případně České národní bance dle výše uvedených zákonů FATCA, AML a CRS. ČNB je oprávněna pozastavit průběh obchodu až na 72 hodin, než provede šetření. Podezřelé osoby obvykle přijdou s větším množstvím peněz, které chce rozložit v investicích, aby nezbudil pozornost.

Finanční poradce, kterého studentka navštívila, se prozatím nesetkal s člověkem, na kterém by odhalil pokus o podvodné jednání. Na tuto problematiku je několikrát ročně školen z výše uvedených zákonů a interních směrnic vycházejících z uvedených zákonů

(proškolení je kontrolováno i jednotlivými spolupracujícími institucemi, které jsou pověřené nařízením ČNB k dokládání proškolení).

Na základě získaných informací ze setkání autorka nastínila příklad investování u klienta s volnou hotovostí ve výši 500 000 Kč, při příkladu se držela rady poradce rozdělit prostředky do více instrumentů, a tím snížit riziko vyšších ztrát. Příklad rozdělení prostředků: *Jak má investovat klient/ka, která má volných 500 000 Kč?* Autorka by doporučila ponechat 100.000 Kč jako pohotovostní peníze (Fond korporátních dluhopisů), dalších 100.000 Kč doporučuje investovat jednorázově přes J&T Banku GE Money nebo jako pravidelnou investici přes Atlantik. Zbylých 300.000 Kč rozdělit mezi různé fondy u Generali Investments CEE (Fond zlata, Komoditní fond) a 200.000 Kč pravidelným měsíčním příkazem do Fondu globálních značek, Fondu nových ekonomik, Fondu ropy a energetiky, Fondu nemovitostních akcií a Fondu živé planety.

V případě zájmu makléř (který má uzavřenou smlouvu s Burzou cenných papírů Praha), neboli obchodník na burze, nabízí svému klientovi DEMO účet, přesněji cvičný polygon pro obchodování na burze. Případný klient se zájmem o investování do cenných papírů si může vyzkoušet obchodování plně bez rizika. Obchodování je velmi reálné až na investované peněžní prostředky klienta, které jsou virtuální. V případě zájmu o tuto zkušenost, nebo nácvik obchodování bývají využívány příslušné webové servery. (zdroj <https://www.fio.cz/akcie-investice/e-broker/demo-e-broker>)

4.3.2 Podvodné jednání, sankce a řešení ČNB

Autorka během diplomní praxe se zajímala také o porušování zákonů souvisejících s obchody s cennými papíry. Česká národní banka kontroluje dodržování právních norem a dohlíží na vybrané subjekty na finančním trhu, se kterými může zahájit správní řízení. Nápravným opatřením může uložit subjektu povinnost zjednat nápravu nedostatků. Toto nápravné opatření nemá povahu trestu, v případě nesplnění podmínek může uložit sankci (za spáchaný delikt). Sankcí může být udělení finanční pokuty, odejmutí povolení k činnosti nebo licence k podnikání, v nejhorším případě i zrušení registrace. ČNB působí na trhu i preventivně, provádí pravidelné kontroly subjektů a přijímá opatření a doporučení, kterými by se subjekty na trhu měly řídit. Tím se snižuje pravděpodobnost pochybení a subjektů, které by na trhu mohly páchat přestupky.

Mezi nejčastější přestupky, které ČNB na trhu řeší, patří směnářenské služby a kapitálový trh. – jen v letošním roce si sankce vysloužily skoro 4 desítky společností, na pokutách se podařilo vybrat téměř 23 milionů korun (což je přibližně polovina loňských sankcí). V letošním roce dostala nejvyšší pokutu společnost Regirt Propeat, a to 12 milionů korun kvůli poskytování investičních služeb bez potřebného oprávnění. Na druhém místě z hlediska výše pokuty se umístila společnost OVB Allfinanz za klamání klientů. (časopis Profi: Poradenství a finance 8/2016)

Aktuální kauzou je pak společnost Generali Investments CEE za porušení zákona o investičních společnostech a fondech a že v letech 2013 až 2014 v reklamní kampani „Investování není jenom pro kravatáky“ použila klamavé a nejasné informace o očekávaném výnosu investice s číselným vyjádřením, čímž vzbudila dojem, že se jedná o garantovaný výnos.. Investiční společnost AXA v letošním roce obdržela pokutu ve výši 1 milion korun za neadekvátně nastavená vnitřní pravidla pro obezřetné obchodování u svých investičních fondů, některé z transakcí tedy mohly být pro klienty rizikové. (časopis Profi: Poradenství a finance 8/2016)

Studentku nejvíce zaujala níže uvedená kauza společnosti Morgan & Partner, s.r.o., u které nabyla dojmu, že udělená sankce neodpovídá výši riziku, kterému museli klienti čelit, ani vlastnímu porušení stanovených zákonů. Systém FOREX považuje za pochybný, zvláště po negarantovaných zálohách systému, kdy při výpadku systému hrozí ztráta dat, tedy i možnost přijít o celou investice, případně se složitě domáhat svých práv soudní cestou (studentka vychází z reprodukované špatné zkušenosti finančního poradce).

„Morgan & Partner, s.r.o., Praha 1 - Pokuta: 2.500.000 Kč - Jako investiční zprostředkovatel nepoživovala záznamy telefonické komunikace se zákazníky vztahující se k poskytování hlavní investiční služby investiční poradenství týkající se investičních nástrojů ve smyslu § 4 odst. 2 písm. e) zákona o Podnikání na kapitálovém trhu. Poskytovala hlavní investiční službu přijímání a předávání pokynů týkajících se investičních nástrojů ve smyslu § 4 odst. 2 písm. a) zákona o podnikání na kapitálovém trhu týkající se derivátů, jejichž hodnota se vztahuje k měnovým kurzům na trhu FOREX, a finančních rozdílových smluv (Contracts for Differences) dle § 3 odst. 1 písm. d) a f) téhož zákona, když v období od ledna do června roku 2012 zprostředkovala 59 zákazníkům on-line obchodování s finančními rozdílovými smlouvami nebo s měnovými páry na trhu FOREX na elektronické platformě www.markets.com, a to ačkoli nebyla k poskytování

investičních služeb k finančním derivátům oprávněna. Tedy porušila povinnost pořizovat zvukové záznamy komunikace se zákazníky upravenou ustanovením § 32 odst. 6 zákona o podnikání na kapitálovém trhu, zákaz zapovídající investičním zprostředkovatelům poskytovat investiční služby týkající se jiných investičních nástrojů než investičních cenných papírů nebo cenných papírů kolektivního investování upravený ustanovení § 4 a zákona O podnikání na kapitálovém trhu ve spojení s ustanovením § 29 odst. 1 téhož zákona. Tím se dopustila správních deliktů podle několika ustanovení zákona O podnikání na kapitálovém trhu – neoprávněný výkon činnosti podle tohoto zákona.“ (Profi: Poradenství a finance 1/2015)

5 Výsledky a diskuze

Empirická část diplomové práce, která navazuje na část teoretickou, prezentuje výsledky kvantitativního a kvalitativního výzkumného šetření. Výzkumy byly vedeny pomocí dotazníkové formy.

5.1 Závěry výzkumného šetření

Hlavním cílem výzkumného šetření bylo provést analýzu problematiky právní úpravy týkající se cenných papírů. Dále zjistit míru znalosti a informovanosti veřejnosti o investování do cenných papírů. Cílem bylo zjistit, zda je kapitálový trh správně ošetřen po účinnosti nové legislativy a proč je kapitálový trh nepostradatelný pro dobré fungování standardního tržního hospodářství z pohledu laické i odborné veřejnosti. Výzkum byl koncipován jako kvantitativní a kvalitativní šetření. Sběr dat pro kvantitativní výzkum byl realizován prostřednictvím dotazníkového šetření. Ve výzkumném šetření byly stanoveny hypotézy.

Dále bylo využito dat získaných z polostrukturovaných řízených rozhovorů ze strany odborníků, kteří se pohybují na kapitálovém trhu a věnují se potřebné legislativě. Sběr dat pro kvalitativní výzkum byl realizován prostřednictvím dotazování respondentů. Ve výzkumném šetření byly stanoveny hypotézy. Sběr dat z kvantitativního a kvalitativního šetření bude přínosný pro závěr práce a zodpovězení stanovených hypotéz. Stanovené hypotézy budou v praktické části diplomové práce potvrzeny, nebo vyvráceny.

Hypotézy:

H1 : Investují do cenných papírů převážně osoby středního věku (35-49 let)

H2 : Investují do cenných papírů převážně muži

H3 : Byla nová právní úprava Občanského zákoníku 89/2012 potřebná

H4 : Byla provedená právní úprava Občanského zákoníku 89/2012 dostačující

V kvantitativním výzkumu byly stanoveny následující **dílčí cíle**:

1. Zjištění vzájemné provázanosti pracovního zařazení na trhu práce a výše potencionální investované částky.
2. Vliv nejvyššího dosaženého vzdělání na znalost právní problematiky cenných papírů.

3. Zjištění, zda dle zvolených odpovědí respondentů má veřejnost základní podvědomí o Burze cenných papírů Praha.
4. Zjištění způsobu investice respondentů na Burze cenných papírů Praha.

5.1.1 Ověření stanovených hypotéz

Hypotéza H1: *„Do cenných papírů investují převážně osoby středního věku (35 – 49 let).“*

Tato hypotéza byla **verifikována**.

Ze 117 respondentů investuje ve věkovém rozsahu 35 – 49 let 42,73 %, v generovém složení dotazovaných se vyskytovalo 70,09 % mužů, lze proto považovat stanovenou hypotézu za správnou. Osoby ve středním věku investují své finanční prostředky za účelem zajištění rodiny.

Hypotéza H2: *„Do cenných papírů investují převážně muži.“*

Tato hypotéza byla **falzifikována**.

Ze statistického zpracování dotazníku bylo zjištěno, že investuje pouze 24 respondentů (tj. 20,51 %), nelze proto potvrdit stanovenou hypotézu z důvodu nízkého počtu investujících osob.

Hypotéza H3: *„Nová právní úprava Občanského zákoníku (zrušení zákona č. 89/2012 Sb.) byla potřebná.“*

Tato hypotéza byla **falzifikována**.

Ze řízených rozhovorů vyplynulo, že nová právní úprava, která zrušila zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, potřebná v provedeném rozsahu nebyla, došlo povětšinou ke kosmetickým úpravám slovních definic, než zákonnému ošetření investování do cenných papírů jako takových.

Hypotéza H4: *„Provedená právní úprava Občanského zákoníku (zrušení zákona č. 89/2012 Sb.) byla dostačující.“*

Hypotéza byla **verifikována**.

Z provedených řízených rozhovorů vyplývá, že nová právní úprava, ač představuje především kosmetické úpravy, zpřesnila dosavadní výklad, je proto považována za dostačující (z pohledu investorů dokonce za podrobnou) z pohledu investic do cenných papírů.

5.1.2 Šetření dílčích cílů

Prvním dílčím cílem bylo zjistit, zda existuje vzájemná provázanost pracovního zařazení do trhu práce a výše potencionální investované částky. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že ze 117 respondentů je ochotno 116 investovat (tj. 99,15 %), z toho 27 (15,25%) v částce 100.000 – 500.000 Kč. Nelze vyvodit vzájemnou provázanost pracovního zařazení a výše případné investované částky, z dotazníkového šetření vyplynulo, že investovat by chtěli rádi téměř všichni. Lze konstatovat, že má-li respondent jistý příjem je ochotný část svých příjmů zainventovat do cenných papírů

Druhým dílčím cílem bylo určit, zda existuje vliv nejvyššího dosaženého vzdělání na znalost právní problematiky cenných papírů. Během studií se s právní problematikou seznámilo dobře nebo okrajově 59 respondentů (tj. 50,42 %), obdobná část (49,58 %) se s právní úpravou cenných papírů při studiích neseznámila. Lze konstatovat, že respondenti se středoškolským a vyšším vzděláním se mohli seznámit okrajově nebo dobře s právní úpravou cenných papírů při svém studiu.

Třetím dílčím cílem bylo zjistit, zda dle zvolených odpovědí respondentů má veřejnost základní povědomí o Burze cenných papírů Praha. Z odpovědí respondentů vyplývá, že jsou si povědomí o možnostech obchodování na Burze cenných papírů Praha (78,63 % zvolilo možnost prostřednictvím automatizovaného obchodního systému) a kdo může obchodovat na Burze cenných papírů Praha (70,09 % zvolilo možnost obchodní makléř s cennými papíry, který je členem Burzy cenných papírů Praha). Podle nejvíce zvolených odpovědí z nabízených v dotazníkovém šetření můžeme považovat informovanost či znalost respondentů na vysoké úrovni.

Čtvrtým dílčím cílem bylo zjištění možností investice respondentů na Burze cenných papírů Praha. 66,66 % respondentů investuje prostřednictvím makléřské společnosti, nejčastěji do podílových listů (58,33 %) nebo dluhopisů (29,16 %). Ostatní možnosti investic na Burze cenných papírů Praha jsou zastoupeny v téměř obdobném rozložení sil, respondenti nepreferují investice pouze do akcií (12,50 %) před ostatními možnostmi.

6 Závěr

Diplomová práce je tvořena teoretickými východisky a výsledky a diskuzemi. Teoretická východiska jsou rozdělena do 5 kapitol, ve kterých jsou na základě analýzy, odborné literatury sumarizovány základní teoretické poznatky. Prezentovány jsou základní informace a studentka se snažila poskytnout ucelený přehled o legislativní úpravě investování do cenných papírů. V teoretické části je použita metoda popisná, komparace (minulé a současné úpravy obchodů s cennými papíry) a kompilace (citace a rešerše z odborné literatury).

V praktické části diplomové práce je prezentováno výzkumné šetření, které bylo koncipováno metodou kvantitativního a kvalitativního výzkumu, technikou dotazníku a řízených rozhovorů. V empirické části se studentka zaměřila na získání dat zaměřených na stanoviska laické i odborné veřejnosti. Dále se studentka zabývala praktickou možností investování do cenných papírů z pozice klienta a zajímala se o porušení zákonů a případné sankce či nápravné opatření udělené ze strany ČNB investičním společnostem působícím na kapitálovém trhu.

Hlavními cíly diplomové práce bylo zodpovězení hypotetických otázek, zda je v ČR kapitálový trh dostatečně právně ošetřen po nastolení nové právní úpravy a proč je kapitálový trh důležitý pro fungování standardního tržního prostředí. Parciálními cíly dotazníkového šetření bylo zjistit vzájemnou provázanost pracovního zařazení na trhu práce a výše potencionální investované částky, vliv nejvyššího dosaženého vzdělání na znalost právní problematiky cenných papírů, zda dle zvolených odpovědí respondentů má veřejnost základní povědomí o Burze cenných papírů Praha a způsoby investic respondentů na Burze cenných papírů Praha. Jejich vyhodnocení studentka provedla v části kapitole Šetření dílčích cílů.

Studentka se domnívá, že prokázala prostřednictvím řízených rozhovorů s odborníky z oblasti práva, že kapitálový trh je po nastolení nové legislativy dostatečně ošetřen na základě získaných odpovědí. Na základě analýzy výsledků šetření bylo zjištěno, že kapitálový trh je důležitý pro fungování standardního tržního prostředí z důvodu ekonomických cílů hospodářských entit, které jsou naplňovány prostřednictvím kapitálového trhu.

Diplomová práce umožnila studentce podrobnější náhled do problematiky cenných papírů. Získané poznatky jsou pro autorku diplomové práce velkým přínosem, které by ráda využila v případě vlastního investování do cenných papírů.

7 Seznam použitých zdrojů

Tištěné zdroje:

- DUSPIVA, P., TETŘEVOVÁ, L. Kapitálové trhy pro kombinovanou formu studia. Pardubice: Fakulta ekonomicko-správní, 2006. ISBN 80-7194-896-9.
- DVOŘÁK, J., ŠVESTKA, J. a kol. Občanský zákoník: komentář. Svazek V. (§ 1721-2520). 1 vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-638-9
- DVOŘÁK, J., ŠVESTKA, J. a kol. Občanské právo hmotné 1. 2 vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-187-3
- ELIÁŠ, K. a kol. Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem. 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2012. ISBN 978-80-7208-922-2.
- CHALUPA, I. REITERMAN, D. Cenné papíry: základy soukromého práva IV. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-542-8.
- KOTÁSEK, J. a kol. Právo cenných papírů. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-515-2.
- MAREK, R., JEŽEK, V. Cenné papíry v novém občanském zákoníku: komentář § 514-544. Praha: C.H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-466-7.
- NÝVLTOVÁ, R., REŽŇÁKOVÁ, M. Mezinárodní kapitálové trhy: zdroj financování. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1922-1.
- PAVLÁT, V., KUBÍČEK, A. Regulace a dozor nad kapitálovými trhy. Praha : Vysoká škola finanční a správní, 2004. ISBN 80- 86754-13-8.
- PILKOVÁ, J. Právní úprava cenných papírů v návrhu nového občanského zákoníku. Obchodněprávní revue, 2011. ISSN 1803-6554.
- SVEJKOVSKÝ, J. a kol. Nový občanský zákoník: srovnání nové a současné úpravy občanského práva. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-423-0.
- VESELÁ, J. Burzy a burzovní obchody: výchozí texty ke studiu. Praha: Oeconomica, 2005. ISBN 80-245-0939-3.

Judikatura:

- Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 29. 11. 2006, sp. zn. 9 Cmo 60/00, Rozhodnutí bylo publikováno v časopise SR, 2000, č. 13, s. 299.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 11. 1997, sp. zn. 5 Cmo 551/96, publikováno v časopise SR, 1999, č. 2, s. 56.

Usnesení Vrhního soudu v Praze ze dne 11. 11. 1997, sp. zn. 5 Cmo 551/96

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů [online]. In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [vid. 15. srpna 2015]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu>

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

Zákon č. 256/2004 sb., o podnikání na kapitálovém trhu

Zákon č. 57/2006 sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem

Zákon č. 137/2014 sb., o dluhopisech

Zákona č. 227/2013 sb., o České národní bance

Zákon č. 21/1992 o bankách

Zákon č. 219/1995 sb., devizový zákon

Zákon č. 240/2013 sb., o investičních společnostech a fondech

Zákon č. 89/2012 sb., občanský zákoník

Zákon č. 277/2009 sb., o pojišťovnictví

Elektronické zdroje:

Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Ministerstvo spravedlnosti ČR. (<http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>)

Důvodová zpráva k zákonu č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Ministerstvo spravedlnosti ČR. (<http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-k-ZOK.pdf>)

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony. Ministerstvo financí ČR. <http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/kapitalovy-trh/cenne-papiry/aktuality/2010/navrh-zakona-kterym-se-meni-zakon-c-5911-9839>

Burzovní demoúčt aplikace e-Broker. Fio banka <https://www.fio.cz/akcie-investice/e-broker/demo-e-broker>

Burza – RM- systém www.rmsystem.cz

Další zdroje:

A 11, s.r.o. Profi: Poradenství a finance 1/2015

A 11, s.r.o. Profi: Poradenství a finance 8/2016

8 Přílohy

Příloha A Vzor dotazníkového šetření

Příloha B Vzor řízeného rozhovoru použitého pro sběr dat diplomové práce

Příloha A: Vzor dotazníkového šetření

Vážení respondenti,

Obracím se na vás s prosbou o vyplnění tohoto anonymního dotazníku, který se týká šetření, zda je kapitálový trh správně a dostatečně ošetřen z hlediska legislativy. Cílem je zjistit, na jaké úrovni je informovanost široké veřejnosti v oblasti cenných papírů. Vyplněním dotazníku přispějete k řešení praktické části méjí diplomové práce Cenné papíry, jejich charakteristika, druhy a společenské uplatnění. Právní úprava dle Obč. Z. č. 89/2012 Sb., (po zrušení zákona o cenných papírech č. 591/1992 Sb.).

Studentka předem děkuje za čas věnovaný tomuto dotazníku.

Ladislava Kauerová,

studentka oboru Veřejná správa a regionální rozvoj na České zemědělské univerzitě.

1. Jste účastníkem na kapitálovém trhu? (V případě odpovědi NE, přejděte na otázku č. 4).

- ANO
- NE

Nápověda: účastníkem je ten, kdo poskytuje služby na kapitálovém trhu, emitent cenných papírů, investor na kapitálovém trhu, osoby zavázané z těchto cenných papírů, vlastník cenných papírů.

2. Jakým způsobem investujete na Burze cenných papírů Praha?

- Makléřská společnost
- Obchodní účet
- Vlastní odpověď: _____

3. Do jakého druhu cenného papíru nejvíce investujete?

- Akcie
- Dluhopisy
- Vlastní odpověď: _____

4. Co podle Vás znamená cenný papír?

- Listinu, se kterou je právo spojeno takovým způsobem, že je po vydání cenného papíru nelze bez této listiny uplatnit ani převést
- Listinu, která bez uložení v bance nemá dostatečná práva s touto listinou spojena
- Listinu, která existuje pouze v elektronické podobě

5. Co je podle Vás Burza cenných papírů?

- Budova, kde se scházejí obchodníci s cennými papíry za účelem domlouvání dalších schůzek a postupů při investování
- Místo, na kterém se v předem stanovenou dobu prostřednictvím oprávněných osob organizuje nabídka a poptávka cenných papírů
- Burza cenných papírů již neexistuje od roku 1993, z důvodu převedení pravomocí na banky

6. Jak se podle Vás obchoduje na Burze cenných papírů Praha?

- Prostřednictvím automatizovaného obchodního systému
- Telefonicky nebo investory
- Osobní schůzkou, protože osobní kontakt je v tomto případě nejdůležitější
- Prostřednictvím automatizovaného obchodního systému

7. Jak vysokou finanční hotovost (v Kč) byste byl/a ochoten/a investovat na Burze cenných papírů Praha?

- až 100.000 Kč
- 101.000 až 500.000 Kč
- 501.000 Kč a více
- žádnou

8. Kdo může obchodovat na Burze cenných papírů Praha?

- Každá fyzická osoba
- Pouze právnická osoba se zaměřením na finance
- Obchodní makléř s cennými papíry, který je členem Burzy cenných papírů Praha

9. Setkal/a jste se s nabídkami na možnost investování do cenných papírů?

- Ano, často
- Ano, okrajově
- Ne, nesetkal/a

Nápověda: Okrajově, pouze nabídka při návštěvě své banky.

10. Jaké je Vaše pohlaví?

- žena
- muž

11. Jaký je Váš věk?

- 18 – 34 let
- 35 – 49 let
- 50 – 64 let
- 65 a více let

12. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- základní
- střední odborné učiliště bez maturity
- střední škola s maturitou
- gymnázium
- vyšší odborná škola
- vysoká škola

13. Seznámil/a jste se během svých studií s právní problematikou cenných papírů?

- Ano, dobře
- Ano, okrajově
- Ne, neseznámil/a

14. Pracujete/pracoval/a jste ve finančním sektoru?

- Ano
- Ne

Nápověda: finanční sektor zahrnuje organizace, které se zabývají hospodařením s finančními prostředky (banky, pojišťovny apod.)

15. Jaké je Vaše pracovní postavení?

- zaměstnanec
- zaměstnavatel
- podnikatel / OSVČ
- nezaměstnaný
- vlastní odpověď: _____

Příloha B: Vzor řízeného rozhovoru použitého pro sběr dat diplomové práce

1. Je podle Vašeho názoru právní úprava cenných papírů dle Občanského zákoníku 89/2012Sb. dostačující?
2. Byla podle vás právní úprava potřebná, nutná?
3. Od 1.1.2014 je účinná upravená právní úprava ve vztahu k cenným papírům. Pociťovali jste ve své praxi potřebu legislativních změn nebo Vám dřívější úprava přišla dostatečná a vyhovující?
4. Cenný papír je nově chápán jako věc, oproti staré úpravě, kdy by považován za jinou majetkovou hodnotu. Setkali jste se ve vztahu k tomuto s nějakým výkladovým problémem?
5. Nová právní úprava zavádí možnost nahradit hromadně jednotlivé cenné papíry hromadnou listinou. Jaké jsou výhody a nebo nevýhody hromadné listiny vedle cenných papírů jednotlivých?
6. Zrušená právní úprava (zákon o cenných papírech s účinností do 31.12.2013) např. neobsahoval zákonnou definici cenného papíru. Od 1.1.2014 již Občanský zákoník cenný papír přesně definuje. Pociťujete tyto změny v právní úpravě ve vztahu k Vašemu působení na kapitálových trzích?
7. Podle § 515 zákona 89/2012 Sb. se povoluje vydání tzv. inomimátního cenného papíru (nepojmenovaného). Setkáváte se s požadavky na obchodování s takovým cenným papírem ze strany Vašich klientů?

8. Je možné založit investiční fondy ve formě komanditní společnosti, přičemž podíl v komanditní společnosti může být vtělen do investičního listu. Existuje ze strany Vašich klientů poptávka po takovém řešení?